

**Badanie dotyczące zjawiska przemocy
w rodzinie wobec dzieci.**

**Opinie ofiar, sprawców i świadków
o występowaniu i okolicznościach
występowania przemocy w rodzinie wobec
dzieci.**

**Raport z badania TNS OBOP dla Ministerstwa
Pracy i Polityki Społecznej.**

Warszawa, lipiec 2008

SPIS TREŚCI

Spis Treści	1
Informacje o badaniu	3
Wstęp	4
Najważniejsze wyniki i wnioski	6
1. Opinie na temat zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci – postawy wobec stereotypów	12
2. Opinie o rozpowszechnieniu zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci w Polsce i najbliższej okolicy	19
3. Znajomość rodzin z problemem przemocy w rodzinie wobec dzieci	21
4. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci według ofiar, sprawców i świadków	23
4.1. Przemoc wobec członków rodziny – deklaracje sprawcy	23
4.2. Przemoc wobec dzieci w gospodarstwie domowym – deklaracje sprawcy	25
4.3. Przemoc wobec własnego dziecka – deklaracje sprawcy	25
4.4. Zamieszkiwanie w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy wobec dzieci	27
5. Charakterystyka ofiar przemocy w rodzinie – deklaracje sprawcy	29
5.1. Charakterystyka ofiar	29
5.2. Sprawcy o doświadczeniu przemocy w dzieciństwie	30
5.2. Społeczno-demograficzny profil ofiar poszczególnych form przemocy doświadczonych w dzieciństwie – przeżycia sprawcy	31
6. Charakterystyka sprawców przemocy wobec dzieci	35
6.1. Społeczno-demograficzny profil sprawców na podstawie deklaracji osób, które stosowały przemoc wobec własnych dzieci	35
7. Czynniki sprzyjające przemocy wobec dzieci	36
7.1. Przemoc wobec swojego dziecka pod wpływem alkoholu – według sprawców	36
7.2. Kłopoty w pracy jako czynnik sprzyjający przemocy wobec dzieci – według sprawców	37
7.3. Problemy w rodzinie lub życiu osobistym jako czynnik sprzyjający przemocy wobec dzieci – według sprawców	37
8. Korzystanie z pomocy różnych instytucji i organizacji oraz ocena ich skuteczności	38
8.1. Korzystanie z pomocy różnych instytucji i organizacji – opinie rodzin, w których stosowano przemoc wobec dzieci	38
8.2. Ocena skuteczności otrzymanej pomocy	40
Margines błędu przy wnioskowaniu	42
Kontrola realizacji i jakości badania w TNS OBOP	43

INFORMACJE O BADANIU

KLIENT:	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
TEMAT:	<i>Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci Opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie wobec dzieci</i>
TERMIN REALIZACJI BADANIA:	30 maja - 22 czerwca 2008 r.
PRÓBA:	Ogólnopolska losowa reprezentatywna 3000-osobowa próba mieszkańców Polski w wieku 18 i więcej lat
METODOLOGIA BADANIA:	Wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo – CATI

WSTĘP

Na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod koniec maja i w czerwcu 2008 r. TNS OBOP zrealizował badanie dotyczące problemu przemocy wobec dzieci w rodzinie.

Celem projektu było oszacowanie rozmiarów zjawiska przemocy wobec dzieci w podstawowej komórce społecznej, jaką jest rodzina, rozpoznanie postrzeganej społecznie skali zjawiska krzywdzenia dzieci (poziom kraju, najbliższej okolicy), zidentyfikowanie postaw społecznych i reakcji na tego typu przemoc, rozpoznanie funkcjonujących stereotypów, a także poznanie pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy wobec dzieci w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz zidentyfikowanie ofiar i sprawców w rozróżnieniu na cztery formy przemocy:

- **psychiczną (emocjonalną)** definiowaną, jako przybierającą różne formy np: zastraszenie, groźby, wyzwiska, pomiatanie dzieckiem, poniżanie, wyśmiewanie, wywoływanie poczucia winy, czy kontrolowanie/zabranianie kontaktów z innymi osobami;
- **ekonomiczną**, która może polegać na tym, że nie daje się dziecku pieniędzy nawet na najbardziej konieczne potrzeby, nie pozwala mieć własnych pieniędzy i zabrania mu się oszczędności lub pieniądze otrzymane np. od ciotek czy wujków, kontroluje się jego wszystkie wydatki, niszczy się jego ulubione rzeczy osobiste itd.;
- **fizyczną**, której przejawy to nie tylko bicie, które pozostawia rany i ślady, ale także spoliczkowanie dziecka, szarpanie go, popychanie, ciągnięcie za włosy czy uszy;
- **seksualną**, polegającą nie tylko na zmuszaniu dzieci do niechcianych zachowań seksualnych, ale także obłapywanie, obmacywanie itd.

Badanie – 3000 wywiadów - zostało przeprowadzone na ogólnopolskiej, losowej, reprezentatywnej próbie Polaków w wieku 18 i więcej lat. Założona na takim poziomie wielkość próby miała umożliwić wnioskowanie o sytuacji ofiar i sprawców, których liczba – w stosunku do ogółu badanej populacji – byłaby zbyt mała, w przypadku standardowej, mniejszej próby 1000-osobowej. Badanie zostało zrealizowane za pośrednictwem wywiadów telefonicznych CATI.

Zastosowano metodę badawczą wykorzystującą wywiad telefoniczny, ponieważ uznano, iż w stosunku do badanej tematyki, do której zarówno ofiary jak i sprawcy przyznają się niechętnie – będzie ona lepsza niż bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe, w przypadku których dochodzi do osobistego kontaktu ankietera z osobą odpowiadającą na pytania ankiety

„twarzą w twarz”. Podczas telefonicznej rozmowy respondent może mieć większe poczucie anonimowości (choćby nawet spotkał ankietera – nie rozpozna go, ankieter nie wie jak respondent się nazywa, ani gdzie mieszka). Próba kontaktu w niedogodnym dla respondenta momencie nie musi się w takiej sytuacji kończyć odmową udziału w badaniu lub udzieleniem nieuczestnych odpowiedzi, ale umówieniem na inny, bardziej odpowiadający respondentowi termin. Większemu poczuciu bezpieczeństwa sprzyja też fakt, że pytania odczytywane przez ankietera nie są słyszane przez osoby inne niż rozmówca. Ponadto, odpowiadając, respondent może odpowiadać tylko „tak” lub „nie”, lub podawać numer odczytywanej odpowiedzi.

Łatwiejsze jest też – przy wysokim poziomie telefonizacji w Polsce – dotarcie do środowisk trudno dostępnych (zamknięte osiedla, które również nie są wolne od przemocy w rodzinie – z jednej strony oraz grupy dotknięte dysfunkcjami – z drugiej).

Uzyskane w badaniu wyniki pozwoliły na oszacowanie liczby sprawców przemocy wobec dzieci w rodzinie, ich charakterystykę oraz charakterystykę ofiar, zmierzenie częstotliwości występowania przemocy (czy było to jednorazowe wydarzenie, czy sytuacje te powtarzały się więcej razy) oraz oszacowanie okresu, kiedy podobna sytuacja miała miejsce ostatnio. Zadane w badaniu pytanie o to, czy respondent był w dzieciństwie ofiarą przemocy przyniosło dodatkową informację na temat przybliżonego odsetka Polaków (spośród tych, którzy przyznali się, iż w dzieciństwie byli krzywdzeni), którzy przenieśli schemat ze swojego dzieciństwa do dorosłego życia. Wyniki badania dostarczają także informacji na temat częstości współwystępowania przemocy i alkoholu, rozładowania przechodzenia problemów w życiu osobistym bądź/i zawodowym za pomocą przemocy wobec dzieci. W przypadku diagnozowania przemocy wobec innych członków rodziny (zamieszkiwania w gospodarstwie domowym, w których dochodziło do przemocy) sprawcę/świadka pytano ponadto o korzystanie z pomocy różnych instytucji i organizacji oraz o ocenę skuteczności tej pomocy – jeśli z niej korzystano.

Aby móc zanalizować sytuację sprawców, w kwestionariuszu wywiadu uwzględniono kwestie dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej respondentów (ich płeć, wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, wielkość gospodarstwa domowego, sytuację materialną oraz obecność dzieci do 18 lat w gospodarstwie domowym).

NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI I WNIOSKI

OPINIE NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI – POSTAWY WOBEC STEREOTYPÓW

- Większość Polaków nie zgadza się z negatywnymi stereotypami na temat przemocy wobec dzieci. Jednak znaczący jest odsetek osób, którym bliskie są szkodliwe stwierdzenia na temat krzywdzenia dzieci: jedna piąta (24%) społeczeństwa aprobuje karanie swojego dziecka laniem, a 22% jest przekonana, że kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu. Jedna piąta (19%) badanych zgadza się z opinią, że pogrożki i zastraszanie dziecka w rodzinie to jeszcze nie przemoc, a co dziesiąty (10%) Polak sądzi, że rodzice nie muszą pytać dziecka o zgodę, jeśli chcą wydać jego pieniądze. Co jedenasty respondent (9%) zgadza się ze stwierdzeniem, iż w ogóle nie istnieje coś takiego jak wykorzystywanie seksualne dzieci w rodzinie.
- Stereotypy działają głównie wśród osób słabo wykształconych. Respondenci, którzy zgadzają się z negatywnymi stereotypami na temat dzieci to głównie badani, których edukacja zakończyła się na szkole podstawowej, gimnazjum bądź szkole zasadniczej zawodowej oraz respondenci źle oceniający swoją sytuację materialną. Częściej niż inni zgadzają się z krzywdzącymi dzieci stereotypami mężczyźni oraz badani nie posiadający dzieci w wieku do 18 roku życia, ale także osoby najstarsze w wieku 60 i więcej lat, jak również badani, którzy doświadczyli przemocy w dzieciństwie.
- Zdecydowanie przeważają w społeczeństwie opinie, iż stosowanie przemocy fizycznej, ekonomicznej, czy psychicznej wobec dzieci przynosi więcej złych niż dobrych skutków. Skuteczność kary czy to emocjonalnej, fizycznej czy ekonomicznej nie jest zdaniem większości Polaków jej usprawiedliwieniem.
- Prawie powszechna jest w Polsce opinia, że pomaganie dzieciom – ofiarom przemocy w rodzinie jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka.
- Większość Polaków uważa, że prawo w Polsce słabo chroni dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie i nie zgadza się z twierdzeniem, że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie wobec dzieci.

OPINIE O ROZPOWSZECHNIENIU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI W POLSCE

- Natężenie przemocy większe jest zdaniem respondentów w skali całego kraju niż w ich okolicy. Badani częściej dostrzegają to zjawisko globalnie - w Polsce niż lokalnie - w swoim sąsiedztwie.
- W Polsce przemoc w rodzinie wobec dzieci jako zjawisko powszechne dostrzega 5% badanych, podczas gdy, w najbliższej okolicy jest to zjawisko rozpoznawalne powszechnie tylko przez 1% ankietowanych. Jako częstą przemoc w rodzinie wobec dzieci dostrzega w Polsce 28% respondentów, a w swojej okolicy tylko 6% badanych, natomiast jako dotyczącą mniej więcej połowy rodzin w Polsce dostrzega przemoc 21% respondentów, a w swoim sąsiedztwie 7% badanych.
- Osoby, które doświadczyły którejkolwiek formy przemocy w dzieciństwie częściej niż inne postrzegają zjawisko przemocy w rodzinie, jako częste oraz dotyczące mniej więcej połowy rodzin.

ZNAJOMOŚĆ RODZIN Z PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI

- Ponad dwie piąte (44%) Polaków zna przynajmniej jedną rodzinę, o której słyszało lub wie, że dochodzi w niej do przemocy wobec dzieci
- Blisko jedna trzecia (31%) ankietowanych ma w swoim otoczeniu przynajmniej jedną rodzinę, o której wie, że wobec dzieci stosowana jest tam przemoc psychiczna, tyle samo (31%) respondentów twierdzi, że zna przynajmniej jedną rodzinę, w której stosuje się wobec dzieci przemoc fizyczną, 17% Polaków słyszało o rodzinie, w której stosowana jest przemoc ekonomiczna, a 5% potrafi wskazać w swojej okolicy rodzinę, o której słyszało lub wie, że dzieci są tam wykorzystywane seksualnie.

WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI WEDŁUG OFIAR, SPRAWCÓW I ŚWIADKÓW

- Jedna piąta (19%) badanych przyznaje, że stosowała przemoc (przynajmniej jedną jej formę) wobec członków swojej rodziny.
- 12% Polaków przyznaje się do stosowania wobec członków swojej rodziny przemocy psychicznej. Stosuje ją 27% osób, które doświadczyły tego rodzaju przemocy w dzieciństwie i jedna piąta (21%) osób, które doświadczyły w dzieciństwie którejkolwiek formy przemocy.

- 11% Polaków przyznaje się do stosowania w rodzinie przemocy fizycznej. Częściej niż inni stosują ją osoby, będące ofiarami tego typu przemocy w dzieciństwie (30%) i jedna czwarta (24%) osób, które doświadczyło w okresie niepełnoletności którejkolwiek formy przemocy.
- Trzech na stu (3%) przyznaje się do stosowania wobec rodziny przemocy ekonomicznej.
- Mniej niż 1% respondentów przyznało się do bycia sprawcami przemocy seksualnej wobec członków swojej rodziny.
- Przemoc wobec członków rodziny istotnie częściej stosują osoby, które w przeszłości same były ofiarami przemocy.
- 15% Polaków posiadających dzieci do 18 roku życia stosowało wobec swojego dziecka którąkolwiek formę przemocy przynajmniej raz, 12% Polaków przyznaje się do zastosowania wobec swojego dziecka przynajmniej jednej z czterech form przemocy więcej niż raz, natomiast do stosowania którejkolwiek formy przemocy wiele razy przyznaje się 1% badanych.
- 9% rodziców stosowało przynajmniej raz wobec swojego dziecka przemoc fizyczną, 8% badanych stosowało przemoc psychiczną, a 2% rodziców stosowało przemoc ekonomiczną. Do stosowania wobec swojego dziecka przemocy seksualnej przyznało się mniej niż 1% badanych.
- Bycie ofiarą przemocy w dzieciństwie wiąże się ze stosowaniem przemocy wobec swojego dziecka. Ponad jedna trzecia (35%) rodziców, którzy w dzieciństwie doświadczyli którejkolwiek formy przemocy przynajmniej raz zastosowali przemoc wobec swoich dzieci.
- 12% badanych deklaruje, że mieszka w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do jakiegokolwiek formy krzywdzenia dzieci. W gospodarstwie domowym co jedenastego (9%) Polaka dochodziło do przemocy psychicznej wobec dzieci. 7% ankietowanych przyznaje, że w domu, w którym mieszka stosowana była wobec dzieci przemoc fizyczna, a 3% badanych mówi, że w jego domu dzieci były ofiarami przemocy ekonomicznej. Mniej niż jeden procent badanych wspomina, że w jego gospodarstwie domowym dochodzi bądź dochodziło do przemocy seksualnej wobec dzieci.

OFIARY PRZEMOCY - DZIECI

- Ofiarami przemocy (czy to psychicznej, ekonomicznej, czy fizycznej), której sprawcą są rodzice dzieci do 18 roku życia są częściej chłopcy niż dziewczynki.

- Z deklaracji sprawców o wieku ofiar w momencie stosowania wobec nich przemocy psychicznej po raz ostatni wynika, że najczęściej (34% wskazań) są to dzieci w wieku od 7 do 10 lat. Jedna piąta (21%) sprawców po raz ostatni zastosowała przemoc emocjonalną wobec swojego dziecka, gdy miało ono od 11 do 15 lat.
- Jedna czwarta (25%) badanych twierdzi, iż ostatni raz stosowało przemoc ekonomiczną wobec swojego dziecka, gdy miało ono od 11 do 15 lat, nieco mniej – 22% sprawców, stosowało po raz ostatni ten rodzaj przemocy wobec dzieci poniżej 7 roku życia.
- Jedna trzecia rodziców (34%) stosowała po raz ostatni przemoc fizyczną wobec swojego dziecka, gdy miało od 7 do 10 lat, a 30% respondentów deklaruje, że ostatni raz stosowało tę formę przemocy, gdy dziecko miało mniej niż 7 lat.

OFIARY PRZEMOCY W DZIECIŃSTWIE

- Blisko dwie piąte (37%) społeczeństwa deklaruje, że w dzieciństwie stosowano wobec nich którąkolwiek formę przemocy przynajmniej raz, natomiast do bycia ofiarą przynajmniej jednej formy przemocy częściej niż raz przyznało się 29% Polaków. Wiele razy doświadczyło przemocy w dzieciństwie 9% respondentów.
- Respondenci najczęściej doświadczyli w dzieciństwie przemocy fizycznej (27%) oraz psychicznej (21%). Zdecydowanie mniej respondentów przyznało, że gdy byli dziećmi stosowano wobec nich przemoc ekonomiczną (9%) i seksualną (2%).
- W przypadku przemocy psychicznej, ekonomicznej i fizycznej częściej mężczyźni (chłopcy) niż kobiety (dziewczynki) byli – w dzieciństwie - ofiarami poszczególnych form przemocy. Najczęściej ofiarami przemocy psychicznej były osoby w wieku 10-13 lat (28%), ten przedział wiekowy charakteryzuje również respondentów, którzy najczęściej padali ofiarami przemocy fizycznej (36%). Ofiarami przemocy ekonomicznej były najczęściej osoby w wieku 14-16 lat.
- W przypadku przemocy seksualnej częściej kobiety niż mężczyźni były jej ofiarami. Kiedy zdarzenie miało miejsce po raz ostatni, najczęściej ofiary miały poniżej 10 lat.
- Najczęściej dzieci były krzywdzone przez swoich najbliższych, czyli ojca i matkę.

CHARAKTERYSTYKA SPRAWCÓW PRZEMOCY WOBEC DZIECI

- 7% rodziców dzieci w wieku do 18 roku życia przyznaje, że dopuściło się wobec nich przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

- Częściej do stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci przyznały się osoby lepiej wykształcone. Może to wynikać z faktu, że częściej identyfikują ten rodzaj przemocy niż badani o niższym poziomie edukacji. W rozpowszechnieniu przemocy psychicznej wobec dzieci nie ma istotnych różnic w przypadku płci rodzica - sprawcy. Istotnie częściej niż inni stosują ten rodzaj przemocy wobec swoich dzieci osoby w wieku 40-49 lat (11%), natomiast istotnie rzadziej młodzi rodzice w wieku 18-29 lat (1%).
- Warto zauważyć, iż tę formę przemocy stosuje wobec swoich dzieci jedna czwarta (24%) badanych, którzy doświadczyli tego typu przemocy w dzieciństwie i blisko jedna piąta (18%) respondentów, którzy doświadczyli którejkolwiek formy przemocy, gdy byli niepełnoletni. Bycie ofiarą przemocy psychicznej w dzieciństwie sprzyja stosowaniu tego typu przemocy wobec własnych dzieci.
- Częściej mężczyźni (4%) niż kobiety (1%) przyznają się do stosowania przemocy ekonomicznej wobec swoich dzieci, jak również zdecydowanie częściej o jej stosowaniu mówią respondenci, którzy doświadczyli tego typu przemocy w dzieciństwie (16%).
- Częściej niż pozostali do stosowania przemocy fizycznej wobec swoich dzieci przyznają się osoby z wykształceniem wyższym (15%) i średnim (12%) – prawdopodobnie dlatego, gdyż osoby słabiej wykształcone nie identyfikują swoich zachowań jako przemocy. Częściej niż inni o tym rodzaju przemocy mówią także osoby w wieku 40-49 lat (15%). Najczęściej przemoc tę stosowały osoby, które w dzieciństwie były jej ofiarami (28%) oraz respondenci, którzy doświadczyli w dzieciństwie którejkolwiek formy przemocy (22%).
- Mniej niż jeden na stu badanych rodziców przyznało się, do stosowania przemocy seksualnej wobec swoich dzieci.

PRZEMOC WOBEC DZIECKA POPEŁNIANA POD WPLYWEM ALKOHOLU

- Czterech na stu (4%) sprawców przemocy wobec swoich dzieci przyznaje, że dopuściło się krzywdzącego dziecko czynu (przemocy psychicznej, fizycznej, ekonomicznej bądź seksualnej) pod wpływem alkoholu.

WSPÓLISTNIENIE PRZEMOCY WOBEC DZIECI I KŁOPOTÓW W PRACY I ŻYCIU OSOBISTYM

- Problemy w życiu osobistym, jak i kłopoty w pracy sprzyjają stosowaniu przemocy wobec dzieci. Blisko jedna piąta (19%) badanych przyznaje, że dopuściła się przemocy wobec swojego dziecka w momencie, gdy miała kłopoty w pracy. Blisko jedna trzecia (30%)

sprawców dopuściła się przemocy wobec swojego dziecka, gdy miała problemy w rodzinie lub życiu osobistym.

KORZYSTANIE Z POMOCY RÓŻNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI ORAZ OCENA ICH SKUTECZNOŚCI

- Zdecydowana większość (82%) rodzin, w których doszło do stosowania którejkolwiek przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej) wobec dzieci twierdzi, że nie korzystała z pomocy instytucji i organizacji, natomiast blisko jedna piąta (18%) badanych korzystała z tego typu pomocy. Ze wsparcia różnych instytucji i organizacji skorzystały najczęściej rodziny, w których wystąpił problem psychicznej przemocy wobec dzieci – jedna piąta (21%) takich rodzin, 13% rodzin, w których doszło do przemocy fizycznej wobec dzieci oraz 12% rodzin, w których doszło do przemocy ekonomicznej.
- Respondenci, którzy w sytuacji przemocy wobec dziecka w rodzinie zwracali się o pomoc do instytucji/organizacji zazwyczaj oceniali otrzymaną pomoc jako w pełni skuteczną (52% w przypadku przemocy ekonomicznej, 47% w przypadku przemocy psychicznej, 44% w przypadku przemocy fizycznej). Jako częściowo skuteczną oceniło pomoc instytucji/organizacji 38% rodzin, które korzystały z pomocy instytucji w przypadku przemocy psychicznej, 23% rodzin zwracających się do organizacji w przypadku przemocy ekonomicznej oraz 36% w przypadku przemocy fizycznej. Wśród rodzin, które korzystały z pomocy udzielonej przez organizacje/instytucje w związku z przemocą wobec dzieci w rodzinie - jedna czwarta (25%) w przypadku przemocy ekonomicznej, 16% w przypadku przemocy fizycznej, oraz 14% korzystających z pomocy w przypadku przemocy psychicznej uważa, że w ogóle nie była ona skuteczna.

1. OPINIE NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI – POSTAWY WOBEC STEREOTYPÓW

Respondenci poproszeni zostali o ustosunkowanie się do szeregu obiegowych opinii dotyczących przemocy w rodzinie wobec dzieci oraz jej poszczególnych form: przemocy psychicznej, fizycznej, ekonomicznej i seksualnej. Okazuje się, że większość Polaków nie zgadza się z negatywnymi stereotypami na temat przemocy. Jednak niektóre obiegowe opinie mają wciąż wielu zwolenników.

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia postawy Polaków wobec stereotypów o krzywdzeniu dzieci.

Istnieją różne opinie na temat przemocy w rodzinie wobec dzieci. Czy zgadza się Pan(i), czy nie zgadza z następującymi opiniami:			
N=3000	Zgadzam się	Nie zgadzam się	<i>Trudno powiedzieć</i>
Obrażanie dziecka, wyzwiska, to normalna rzecz w życiu rodzin.	8%	91%	1%
Rodzice nie muszą pytać dziecka o zgodę, jeśli chcą wydać jego pieniądze.	10%	84%	6%
Prawo w Polsce słabo chroni dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.	77%	14%	9%
Istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie wobec dzieci.	12%	84%	4%
Rodzice mają prawo ukarać swoje dziecko laniem.	24%	69%	7%
Przemoc w rodzinie wobec dzieci, to wyolbrzymiony problem – kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu.	22%	73%	5%
Rodzice mają prawo ukarać dziecko pozbawiając je posiłku.	2%	98%	0%
Pogróżki i zastraszanie dziecka w rodzinie to jeszcze nie przemoc.	19%	75%	6%
W ogóle nie istnieje coś takiego jak wykorzystanie seksualne dzieci w rodzinie.	9%	87%	4%
Najlepiej jest, jeśli dziecko, które ktoś w rodzinie skrzywdził seksualnie, nikomu się nie poskarży.	2%	96%	2%

STWIERDZENIA DOTYCZĄCE PRZEMOCY FIZYCZNEJ WOBEC DZIECI

Ponad dwie trzecie (69%) Polaków nie zgadza się ze stwierdzeniem, że rodzice mają prawo ukarać swoje dziecko laniem, jednocześnie aż jedna piąta (24%) społeczeństwa uznaje takie zachowanie. Aprobata dla karania dziecka laniem jest tym większa im niższe wykształcenie mają jej wyraziciele (od 20% wśród respondentów legitymujących się dyplomem wyższej uczelni do 28% wśród badanych, którzy jako ostatnią ukończyli szkołę podstawową). Także mężczyźni (30%), osoby stosunkowo młode - w wieku 18-29 lat (30%) oraz respondenci nie posiadający dzieci w wieku do 18 roku życia (32%) częściej niż pozostali sądzą, że lanie dziecka jest prawem rodzica. Blisko trzy czwarte (73%) ankietowanych nie zgadza się z opinią, że przemoc w rodzinie wobec dzieci to wyolbrzymiony problem, jednak odsetek osób przekonanych, że kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu przekracza jedną piątą społeczeństwa (22%) – przekonanie to jest tym częściej wyrażane im niższe wykształcenie mają osoby się z nim zgadzające (od 13% wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym do 29% wśród badanych z wykształceniem podstawowym) oraz im gorzej respondenci oceniają swoją sytuację materialną (od 18% wśród dobrze ją ewaluujących do 25% wśród oceniających ją źle). Przekonanie, iż kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu wyrażają również częściej niż pozostałe osoby najstarsze – w wieku 60 i więcej lat (26%) oraz mężczyźni (25%).

W celu lepszego zrozumienia postaw Polaków wobec stosowania kar fizycznych spytano czy zabicie dziecka za karę przynosi więcej dobrych czy złych skutków oraz poproszono o odpowiedź na pytanie, czy rodzicom wolno bić dziecko, przy założeniu, że przemoc fizyczna przyniesie dobre skutki. Pytania te zostały wcześniej zadane w ogólnopolskim, reprezentatywnym badaniu z 4-8 lutego 2005 i miały za zadanie zbadać, czy skuteczność kary może być jej usprawiedliwieniem. Wyniki uzyskane w sondażu sprzed trzech lat zestawiono z rezultatami uzyskanymi w badaniu.

Czy Pana(i) zdaniem, zabicie dziecka „za karę” przynosi więcej dobrych skutków czy złych?		
	2005 rok N=1004	2008 rok N=3000
Więcej dobrych	14%	7%
Więcej złych	71%	84%
<i>Trudno powiedzieć</i>	15%	9%

Zarówno obecnie, jak i trzy lata temu zdecydowanie przeważają opinie, iż zabicie dziecka „za karę” przynosi więcej złych skutków. Wyniki wskazują również na to, iż w ciągu ostatnich kilku lat świadomość na temat stosowania przemocy fizycznej w celu wychowawczym zmieniła się na korzyść odchodzenia od stosowania dyscypliny fizycznej w procesie wychowania dzieci. Odsetek osób dostrzegających więcej złych niż dobrych skutków dyscyplinowania poprzez przemoc fizyczną wzrósł o 13 punktów proc. przy jednoczesnym spadku o 7 punktów procentowych odsetka osób, które dostrzegają w przemocy fizycznej „za karę” więcej dobrych niż złych skutków.

Załóżmy, że bicie dziecka przyniesie dobre skutki. Czy wtedy rodzicom wolno dziecko zabić?		
	2005 rok N=1004	2008 rok N=3000
Wtedy wolno	22%	13%
Nawet wtedy nie wolno	68%	78%
<i>Trudno powiedzieć</i>	10%	9%

Zarówno trzy lata temu, jak i obecnie skuteczność kary nie jest jej usprawiedliwieniem. Większość ankietowanych jest zdania, iż nawet gdyby bicie dziecka przyniosło dobre skutki rodzicom nie wolno stosować przemocy fizycznej.

Zatem, na poziomie deklaracji, zabicie dziecka jest powszechnie uważane nie tylko za nieskuteczne, ale i za złe moralnie. Istnieje jednak nadal spora grupa przekonanych o skuteczności tego typu kary. Są to głównie ankietowani nie posiadający dzieci do 18 roku życia (19%), osoby z wykształceniem podstawowym bądź gimnazjalnym (18%), mężczyźni (18%) oraz badani, którzy w dzieciństwie doświadczyli przemocy fizycznej (18%).

STWIERDZENIA DOTYCZĄCE PRZEMOCY PSYCHICZNEJ WOBEC DZIECI

Obrażanie dziecka, wyzwiska, to normalna rzecz w życiu rodzin – z tym stereotypem nie zgadza się zdecydowana większość Polaków (91%). Również większość (75%) badanych jest przeciwna opinii, że pogróżki i zastraszanie dziecka w rodzinie to jeszcze nie przemoc.

Aprobuja te stwierdzenia odpowiednio 8% i 19% Polaków. Z pierwszym stereotypem zgadzają się częściej niż inni osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (10%) oraz źle

oceniające swoją sytuację materialną (12%). Drugi stereotyp dotyczący przemocy psychicznej jest aprobowany tym częściej im słabszym wykształceniem legitymują się jego zwolennicy (od 12% wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym do 24% wśród respondentów, których edukacja zakończyła się na szkole podstawowej) oraz im gorzej respondenci oceniają swoją sytuację materialną (od 17% wśród Polaków dobrze oceniających materialne warunki swojego życia do 22% wśród źle je oceniających). Również częściej niż inni zgadzają się z opinią, że pogróżki i zastraszanie dziecka w rodzinie to jeszcze nie przemoc respondenci, którzy żyją samotnie w gospodarstwie domowym (26%), osoby najstarsze – w wieku 60 i więcej lat (26%) oraz mężczyźni (23%).

Analogicznie do pytania o skuteczność kary fizycznej zapytano o efektywność kary psychicznej.

Czy Pana(i) zdaniem, poniżanie słowne na przykład zwymyślanie dziecka „za karę” przyniesie więcej dobrych skutków czy więcej skutków złych?	
	N=3000
Więcej dobrych	5%
Więcej złych	90%
<i>Trudno powiedzieć</i>	5%

Powszechnie (90% wskazań) poniżanie słowne czy zwymyślanie dziecka jest postrzegane, jako przynoszące więcej złych skutków.

Załóżmy, że poniżanie słowne na przykład zwymyślanie dziecka „za karę” przyniesie dobre skutki. Czy wtedy rodzicom wolno dziecko zwymyślać?	
	N=3000
Wtedy wolno	7%
Nawet wtedy nie wolno	85%
<i>Trudno powiedzieć</i>	8%

Również w przypadku tezy o skuteczności przemocy psychicznej zdecydowana większość (85%) respondentów nie pozwoliłaby na jej użycie wobec dziecka.

STWIERDZENIA DOTYCZĄCE PRZEMOCY EKONOMICZNEJ WOBEC DZIECI

Ponad cztery piąte (84%) Polaków uważa, że mylą się ci, według których rodzice nie muszą pytać dziecka o zgodę, jeżeli chcą wydać jego pieniądze. A prawie wszyscy (98%) Polacy nie zgadzają się na karanie dziecka poprzez pozbawienie go posiłku.

Co dziesiąty (10%) Polak sądzi, że rodzice nie muszą pytać dziecka o zgodę, jeśli chcą wydać jego pieniądze – najczęściej osobami aprobującymi tę opinię są respondenci z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym (po 13%), ankietowani, którzy źle oceniają swoją sytuację materialną (13%), a także mężczyźni (12%). 2% społeczeństwa jest zdania, że rodzice mają prawo ukarać dziecko pozbawiając je posiłku. Tak samo, jak w przypadku przemocy fizycznej i psychicznej respondentom zadano pytanie o skuteczność przemocy ekonomicznej.

Czy Pana(i) zdaniem, odebranie dziecku „za karę” jego własnych pieniędzy przynosi więcej dobrych skutków czy więcej skutków złych?	
	N=3000
Więcej dobrych	10%
Więcej złych	78%
<i>Trudno powiedzieć</i>	12%

W przypadku oceny skuteczności przemocy ekonomicznej Polacy nie są już tak jednomyślnie przekonani o jej nieskuteczności. Co dziesiąty (10%) respondent przyznaje, że jest to sposób wymierzania kary, który przynosi więcej dobrych niż złych skutków. Częściej niż pozostali wyrazicielami tej opinii są młodzi Polacy – w wieku o 18 do 29 lat (18%) oraz respondenci nie posiadający dzieci w wieku do 18 roku życia (16%).

Załóżmy, że odebranie dziecku „za karę” jego własnych pieniędzy przyniesie dobre skutki. Czy wtedy rodzicom wolno dziecko zwymyślać?	
	N=3000
Wtedy wolno	23%
Nawet wtedy nie wolno	66%
<i>Trudno powiedzieć</i>	11%

Moralne przyzwolenie na stosowanie przemocy ekonomicznej odczuwa blisko jedna czwarta (23%) respondentów, a co dziewiąty (11%) Polak nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

Zwolennikami stosowania przemocy ekonomicznej w sytuacji, gdy uznajemy ją za skuteczną są częściej niż inni respondenci nie posiadający dzieci (35%), ankietowani dobrze oceniający swoją sytuację materialną (28%), badani z wykształceniem średnim i wyższym (po 26%) oraz mężczyźni (26%).

STWIERDZENIA DOTYCZĄCE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECI

Zdecydowana większość (87%) Polaków nie zgadza się ze stwierdzeniem, iż w ogóle nie istnieje coś takiego jak wykorzystywanie seksualne dzieci w rodzinie. Prawie wszyscy (96%) ankietowani odrzucają także twierdzenie, iż najlepiej jest, jeśli dziecko, które ktoś w rodzinie skrzywdził seksualnie nikomu się nie poskarży. Twierdząco ustosunkowują się do tych stwierdzeń odpowiednio 9% i 2% Polaków.

STWIERDZENIA OGÓLNE

Większość (77%) Polaków uważa, że prawo w Polsce słabo chroni dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie, przeciwnego zdania jest 14% ankietowanych. Ogromna większość (84%) badanych nie zgadza się z twierdzeniem, że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie wobec dzieci, podczas gdy aprobuje takie stwierdzenie 12% osób.

STWIERDZENIA DOTYCZĄCE INGERENCJI W SYTUACJACH PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI

Polacy zostali poproszeni o opinie na temat postaw wobec pomagania dzieciom – ofiarom przemocy.

Czy i w jakim stopniu zgada się Pan(i) z następującymi opiniami o przemocy w rodzinie wobec dzieci:							
N=3000	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
Pomaganie dzieciom – ofiarom przemocy w rodzinie jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka.	81%	95%	14%	2%	4%	2%	1%
Lepiej nie wtrącać się bo można potem samemu mieć kłopoty.	9%	21%	12%	25%	76%	51%	4%
Lepiej nie wtrącać się bo nie wiadomo po czyjej stronie jest racja.	8%	25%	17%	27%	68%	41%	7%
Lepiej nie wtrącać się bo można jeszcze bardziej zaszkodzić pokrzywdzonemu dziecku.	7%	18%	11%	24%	77%	53%	5%

Prawie powszechna (95% wskazań) jest w Polsce opinia, że pomaganie dzieciom – ofiarom przemocy w rodzinie jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka.

Znacząca grupa badanych dostrzega jednak okoliczności, które usprawiedliwiają niereagowanie na przemoc wobec dzieci.

Badani uzasadniają swoją bierność następującymi powodami:

- Jedna piąta (21%) respondentów obawia się kłopotów, które mogą ich spotkać
- Jedna czwarta (25%) ankietowanych ma wątpliwości po czyjej stronie jest racja
- 18% obawia się jeszcze bardziej zaszkodzić poszkodowanemu dziecku

Warto wspomnieć, że Ośrodek Badania Opinii Publicznej w sondażach z 1997 oraz 1999 r. zadał Polakom podobnie skonstruowane pytanie. Jego treść była jednak bardziej ogólna tzn. pytano o pomaganie ofiarom przemocy w rodzinie bez określenia, czy są nimi dzieci, czy inni jej członkowie. W porównaniu z wynikami uzyskanymi w tym roku wyniki zaczerpnięte ze

wspomnianych sondaży wydają się mniej korzystne dla ofiar – po 87% społeczeństwa zgodziło się wtedy z opinią, iż pomaganie ofiarom przemocy w rodzinie jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka, podczas gdy obecnie zgadza się z tym stwierdzeniem 95% społeczeństwa. Można przypuszczać, że Polacy czują się bardziej zobligowani moralnie do pomagania dzieciom niż innym osobom w gospodarstwie domowym.

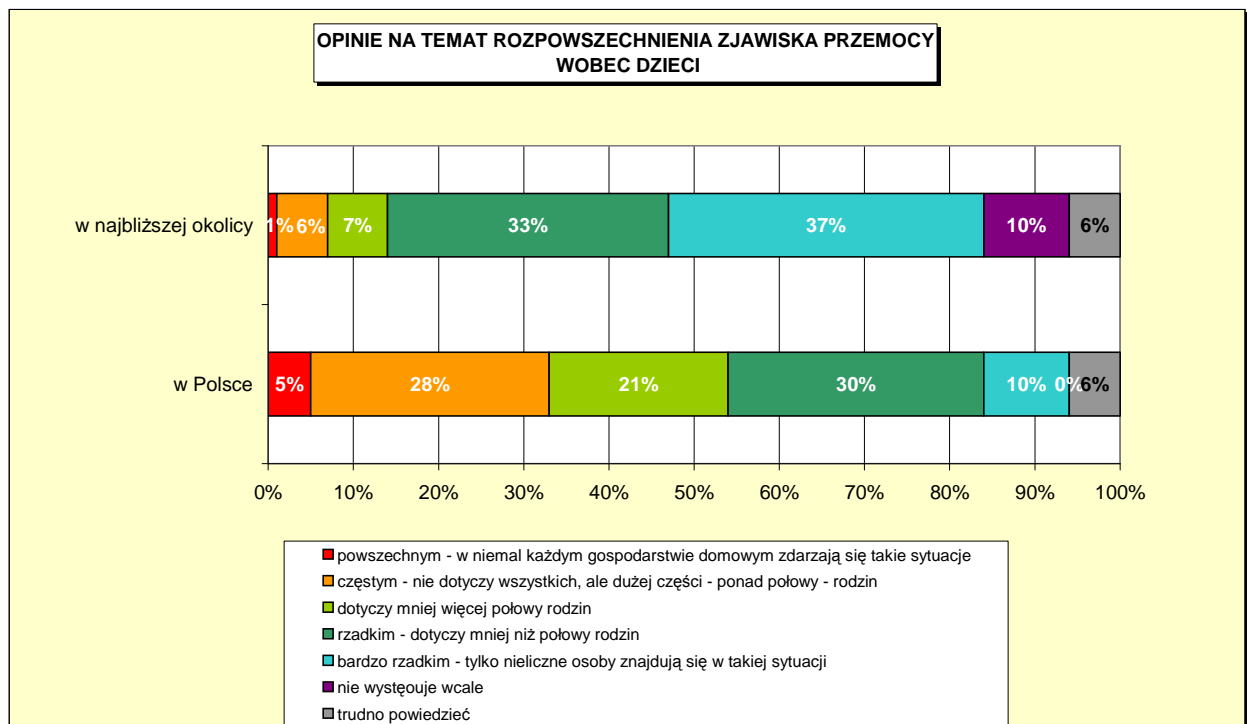
2. OPINIE O ROZPOWSZECHNIENIU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI W POLSCE I NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

W jakim stopniu zdaniem Polaków przemoc w rodzinie wobec dzieci występuje w Polsce oraz okolicy ich miejsca zamieszkania?

Respondenci uważają, że natężenie przemocy większe jest w skali całego kraju niż w ich okolicy – tzn. częściej dostrzegają to zjawisko jako występujące w Polsce niż w swoim sąsiedztwie. W kraju, zdaniem 5% badanych, przemoc w rodzinie wobec dzieci jest zjawiskiem powszechnym, podczas gdy w najbliższej okolicy potrafi ją zidentyfikować zaledwie 1% społeczeństwa. W opinii 28% ankietowanych w Polsce przemoc nie dotyczy wszystkich, ale dużej części – ponad połowy rodzin, podczas gdy w odniesieniu do najbliższej okolicy odsetek wskazań wynosi 6%.

O tym, że przemoc w Polsce dotyczy mniej więcej połowy rodzin przekonany jest co piąty (21%) ankietowany, jednak w swojej okolicy takie natężenie przemocy dostrzega 7% badanych.

Podobny odsetek osób postrzega przemoc, jako zjawisko rzadkie – dotyczące mniej niż połowy rodzin – w przypadku najbliższej okolicy 33% wskazań, a w przypadku całego kraju 30% wskazań. Zdaniem 37% Polaków przemoc w rodzinie wobec dzieci jest w ich najbliższej okolicy zjawiskiem bardzo rzadkim – dotyczy mniej niż połowy rodzin, natomiast w przypadku występowania przemocy w Polsce tylko co dziesiąty (10%) badany jest zdania, że tylko nieliczne osoby znajdują się w takiej sytuacji. Co dziesiąty badany (10%) mówi, że w jego okolicy przemoc w rodzinie wobec dzieci nie występuje wcale. 6% badanych nie potrafi wypowiedzieć się na temat skali zjawiska przemocy w obu przypadkach.

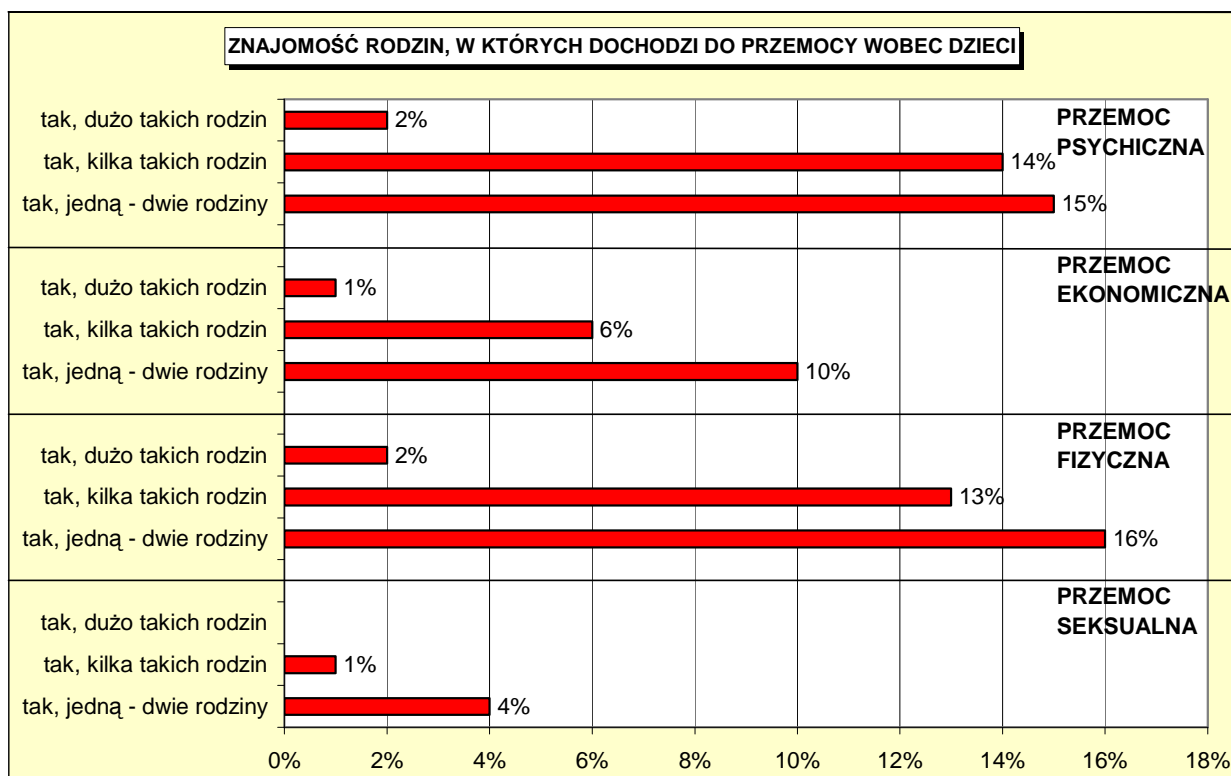

Warto odnotować, że osoby, które doświadczyły przynajmniej jednego rodzaju przemocy w dzieciństwie częściej niż inne uważają, że w Polsce przemoc w rodzinie wobec dzieci jest zjawiskiem częstym (32%), a także częściej niż inne postrzegają zjawisko krzywdzenia dzieci w rodzinie, jako dotyczące mniej więcej połowy rodzin (25%). W porównaniu, ze średnimi wynikami rozkładu odpowiedzi na to pytanie istotnie mniej (o 4 punkty proc.) osób, które doświadczyły przemocy w dzieciństwie jest zdania, że przemoc w rodzinie wobec dzieci jest zjawiskiem rzadkim.

Osoby, które doświadczyły którejkolwiek formy przemocy w dzieciństwie również częściej niż inne dostrzegają zjawisko krzywdzenia dzieci w rodzinie w swojej najbliższej okolicy (na ulicy, osiedlu), jako występujące często oraz dotyczące mniej więcej połowy rodzin (odpowiednio 8% i 11% wskazań).

3. ZNAJOMOŚĆ RODZIN Z PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI

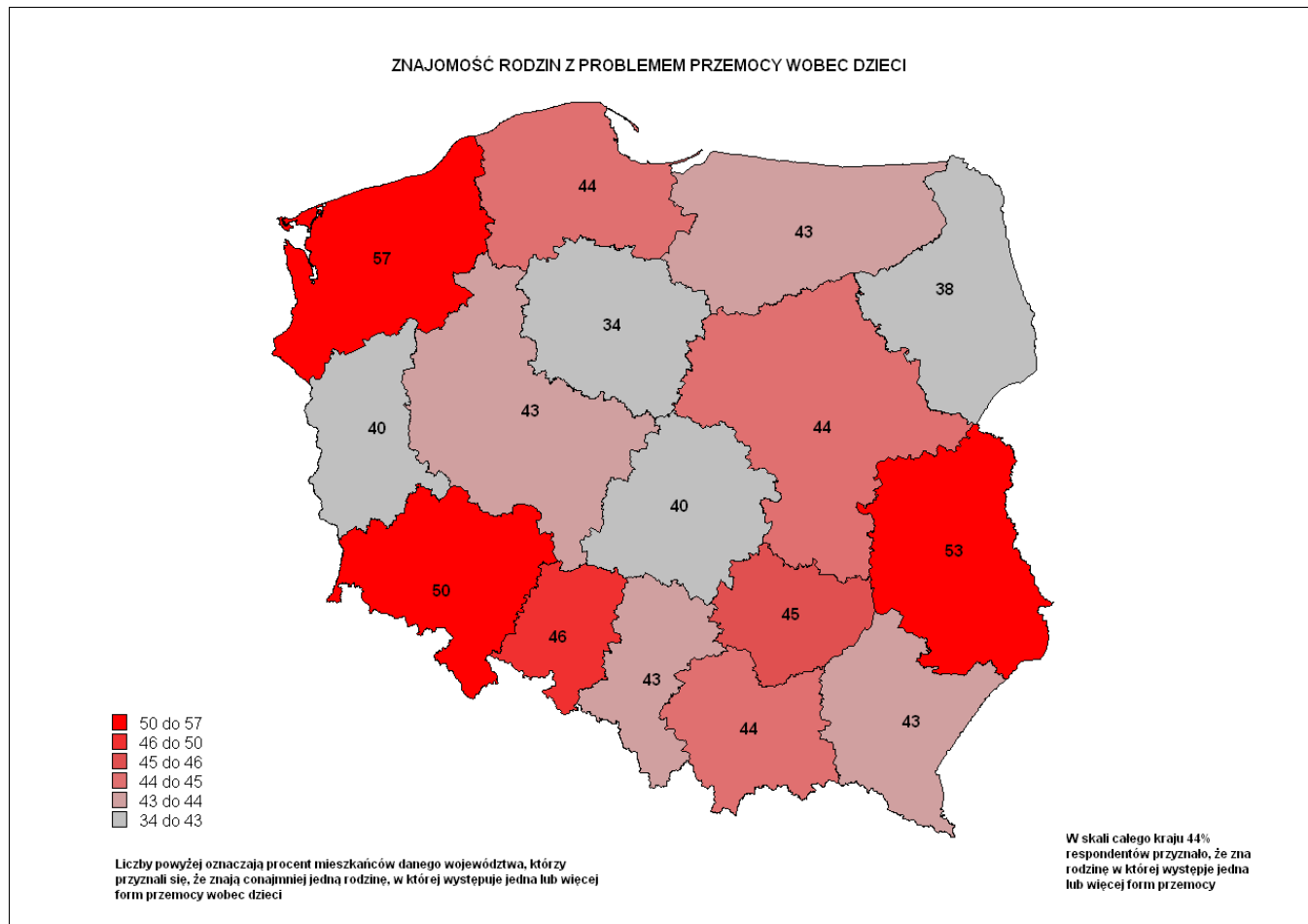
44% Polaków zna – w swoim otoczeniu, sąsiedztwie – przynajmniej jedną rodzinę, o której słyszało lub wie, że dochodzi w niej do przemocy wobec dzieci, podczas gdy 56% społeczeństwa nie zna takiej rodziny. Blisko jedna trzecia (31%) ankietowanych ma w swoim otoczeniu przynajmniej jedną rodzinę, o której wie, że wobec dzieci stosowana jest tam przemoc psychiczna, tyle samo (31%) respondentów twierdzi, że zna przynajmniej jedną rodzinę, w której stosuje się wobec dzieci przemoc fizyczną, 17% Polaków słyszało o rodzinie, w której stosowana jest przemoc ekonomiczna, a 5% potrafi wskazać w swojej okolicy rodzinę, o której słyszał lub wie, że dzieci są tam wykorzystywane seksualnie.

Wyniki nie sumują się do 100% - pominięto odpowiedzi „nie”.

Respondenci rzadko przyznają się do znajomości wielu rodzin, w których dochodzi do przemocy wobec dzieci. W przypadku przemocy psychicznej 2% badanych zna dużo takich rodzin, jeśli chodzi o przemoc ekonomiczną - 1%, a w przypadku przemocy fizycznej - 2%. Mniej niż jeden respondent przyznał się do znajomości wielu rodzin, w których stosowana jest przemoc seksualna.

Relatywnie najwięcej respondentów zna jedną-dwie rodziny, w których dochodzi do poszczególnych form przemocy: 16% ankietowanych zna jedną-dwie rodziny, w których dochodzi do przemocy fizycznej, 15% - jedną-dwie, w której dochodzi do przemocy psychicznej, 10% - przemocy ekonomicznej, a 4% - przemocy seksualnej.

Najczęściej znajomość rodzin, w których dochodzi do przemocy wobec dzieci deklarują mieszkańcy województw: zachodniopomorskiego (57%), lubelskiego (53%) oraz dolnośląskiego (50%). Stosunkowo najrzadziej sytuacje takie występowały w województwach kujawsko-pomorskim (34%) oraz podlaskim (38%).

4. WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECI WEDŁUG OFIAR, SPRAWCÓW I ŚWIADKÓW

4.1. PRZEMOC WOBEC CZŁONKÓW RODZINY – DEKLARACJE SPRAWCY

Respondentów zapytano, czy zdarzyło im się stosować poszczególne formy przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego.

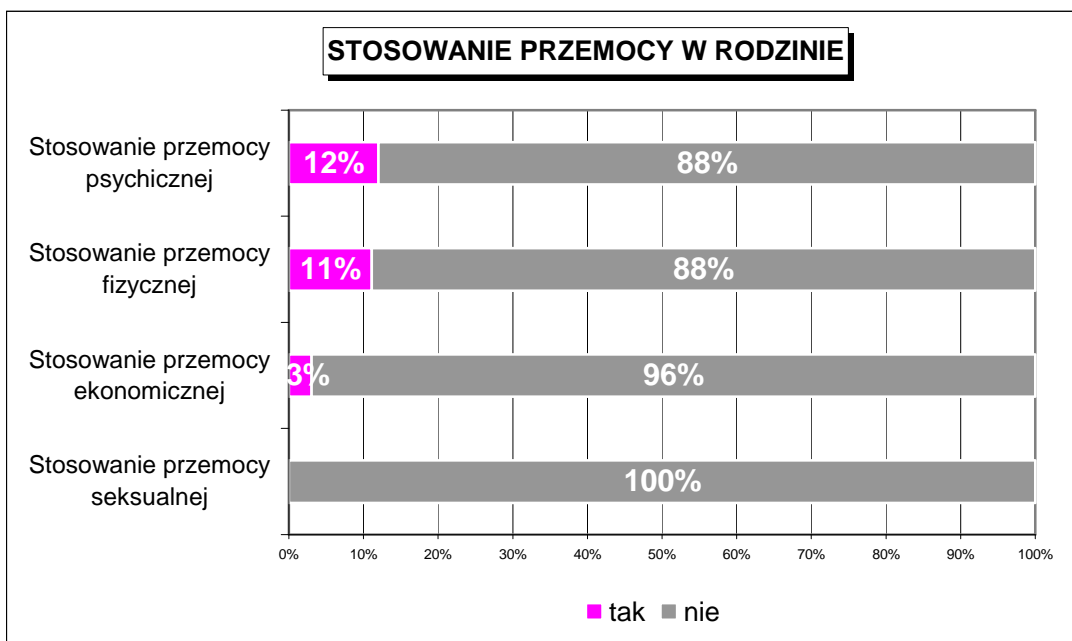
Jedna piąta (19%) badanych przyznaje, że stosowała przemoc (przynajmniej jedną jej formę) wobec członków swojej rodziny.

12% badanych przyznaje się do stosowania wobec członków gospodarstwa domowego przemocy psychicznej. Stosuje ją 27% osób, które doświadczyły tego rodzaju przemocy w dzieciństwie i jedna piąta (21%) osób, które doświadczyły w dzieciństwie którejkolwiek formy przemocy.

11% Polaków przyznaje się do stosowania przemocy fizycznej. Częściej niż inni stosują ją osoby, będące ofiarami tego typu przemocy w dzieciństwie (30%) i jedna czwarta (24%) osób, które doświadczyło w okresie niepełnoletności którejkolwiek formy przemocy.

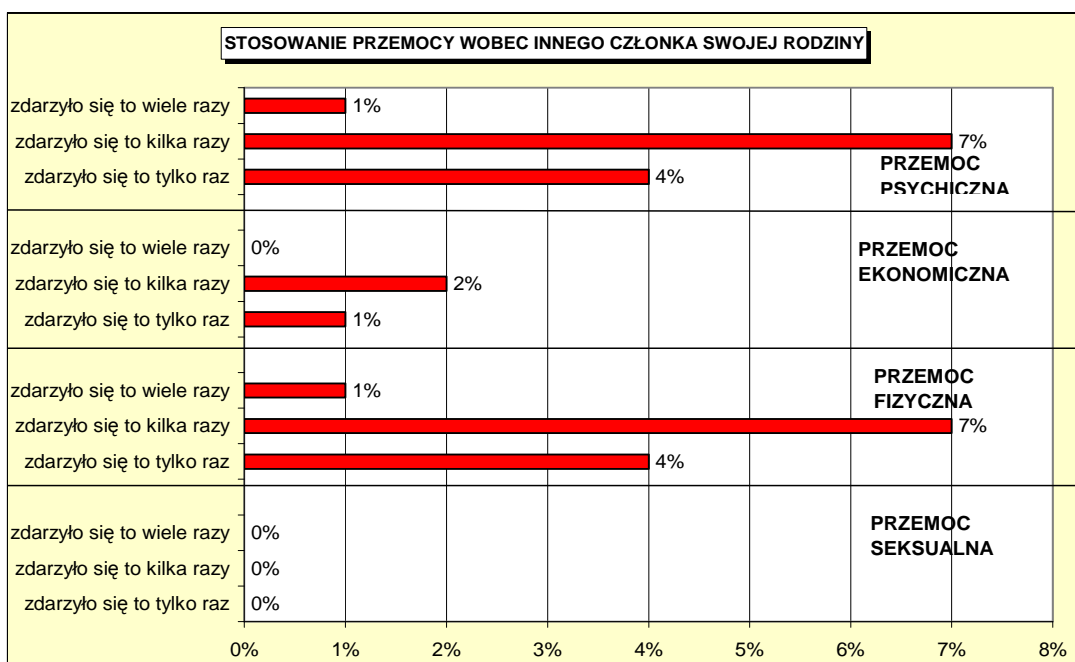
Trzech na stu (3%) Polaków przyznaje się do stosowania przemocy ekonomicznej (stosowało ją przynajmniej raz). Częściej niż inni stosują tę formę przemocy osoby, które doświadczyły tego typu przemocy w dzieciństwie (17%) oraz te, które doświadczyły którejkolwiek formy przemocy w okresie, kiedy były dziećmi (2%).

Mniej niż 1% respondentów przyznało się do bycia sprawcami przemocy seksualnej.

Do stosowania przemocy psychicznej tylko raz przyznaje się 4% badanych, kilka razy 7% badanych, a wiele razy 1% respondentów. O stosowaniu przemocy ekonomicznej tylko raz mówi 1% badanych, a do stosowania jej kilka razy przyznaje się 2% ankietowanych osób.

4% respondentów zastosowało przemoc fizyczną tylko raz, 7% kilka razy a 1% wiele razy. Do stosowania przemocy seksualnej wobec innego członka rodziny przyznało się mniej niż 1% osób.

4.2. PRZEMOC WOBEC DZIECI W GOSPODARSTWIE DOMOWYM – DEKLARACJE SPRAWCY

8% badanych przyznało się do bycia sprawcą przynajmniej jednej formy przemocy wobec dziecka zamieszkującego to samo gospodarstwo domowe (bez względu na to czy było to jego czy czyjeś dziecko).

Do stosowania jednej z czterech form przemocy wobec dziecka w gospodarstwie domowym przyznało się 5% badanych, a do stosowania dwóch form 2% respondentów, natomiast do stosowania trzech i czterech form przemocy wobec dziecka w gospodarstwie domowym przyznało się mniej niż 1% badanych.

PRZEMOC PSYCHICZNA

5% badanych przyznało się do bycia sprawcą przemocy psychicznej wobec dziecka mieszkającego z nim w gospodarstwie domowym (bez względu na to czy było to jego czy inne dziecko).

PRZEMOC EKONOMICZNA

Jeden na stu (1%) badanych twierdzi, że stosował przemoc ekonomiczną wobec dziecka w gospodarstwie domowym.

PRZEMOC FIZYCZNA

Przemoc fizyczną w gospodarstwie domowym wobec dziecka stosowało 5% respondentów.

PRZEMOC SEKSUALNA

Mniej niż 1% badanych przyznał się do stosowania przemocy wobec dziecka w gospodarstwie domowym

4.3. PRZEMOC WOBEC WŁASNEGO DZIECKA – DEKLARACJE SPRAWCY

15% Polaków posiadających dzieci do 18 roku życia stosowało wobec swojego dziecka którąkolwiek formę przemocy przynajmniej raz, 12% Polaków przyznaje się do zastosowania wobec swojego dziecka przynajmniej jednej z czterech form przemocy więcej niż raz, natomiast do stosowania którejkolwiek formy przemocy wiele razy przyznaje się 1% badanych.

Ponad jedna trzecia (35%) rodziców - sprawców, którzy w dzieciństwie doświadczyli którejkolwiek formy przemocy przynajmniej raz stosowało przemoc wobec swoich dzieci.

PRZEMOC PSYCHICZNA

8% badanych stosowało przemoc psychiczną wobec swoich dzieci przynajmniej raz. Przemoc psychiczna stosowana przez rodziców dzieci przybierała różne formy: jedna czwarta

(24%) rodziców straszyla je, jedna piąta (21%) grozila mu, po 16% rodziców wyśmiewało się z dziecka i przezywało je bądź wyzywało, 11% krzyczało na dziecko, a 12% robiło coś innego. Wśród innych wyrazów przemocy psychicznej respondenci wymienili: *porównywanie dziecka z innymi, mówiąc że inni lepiej się uczą i mają lepsze wyniki, mówienie dziecku, że jak się nie zmotywuje to w życiu nic nie osiągnie, powiedzenie dziecku, że się go nie kocha, wywoływanie poczucia winy, zostawienie w pokoju i wyjście.*

PRZEMOC EKONOMICZNA

Do stosowania przemocy ekonomicznej wobec swojego dziecka przyznaje się 2% rodziców. 11% sprawców przemocy ekonomicznej wobec dziecka przyznało się do zabierania mu pieniędzy, 7% przyznaje, że zniszczyło dziecku zabawki i ubrania, a 58% przyznaje się do zastosowania innych form przemocy ekonomicznej. Respondenci w następujący sposób opisują inne stosowane przez nich kary ekonomiczne: *nie pozwoliłem dziecku na realizację czegoś, co chce, ze względu na wcześniejsze zachowanie - czegoś mu nie kupiłem, by wiedział, że źle zrobił, nie pozwoliłam dysponować pieniędzmi, zabrałem telefon komórkowy na jeden dzień, tego dnia zabroniłam synowi korzystać z jego skarbonki, powiedziałem, że nie kupię mu zabawki, nie dałem pieniędzy bo jest niegospodarny, kontrola wydatkowe, nie dostał kieszonkowego, zmniejszone kieszonkowe za karę, zakaz korzystania z komputera, zawieszenie kieszonkowego.*

PRZEMOC FIZYCZNA

Przemoc fizyczną przynajmniej raz stosowało wobec swojego dziecka 9% rodziców. Formy przemocy fizycznej stosowane przez rodziców to: dawanie klapsa (56%), szarpanie popychanie (20%), uderzenie lekko ścierką oraz paskiem lub innym przedmiotem (15%), ciągnięcie za ucho, włosy (5%), uderzenie dziecka paskiem lub innym przedmiotem, tak że na ciele dziecka pozostały ślady – siniaki, skaleczenia (5%). Do stosowania innych form przemocy fizycznej przyznało się 4% rodziców.

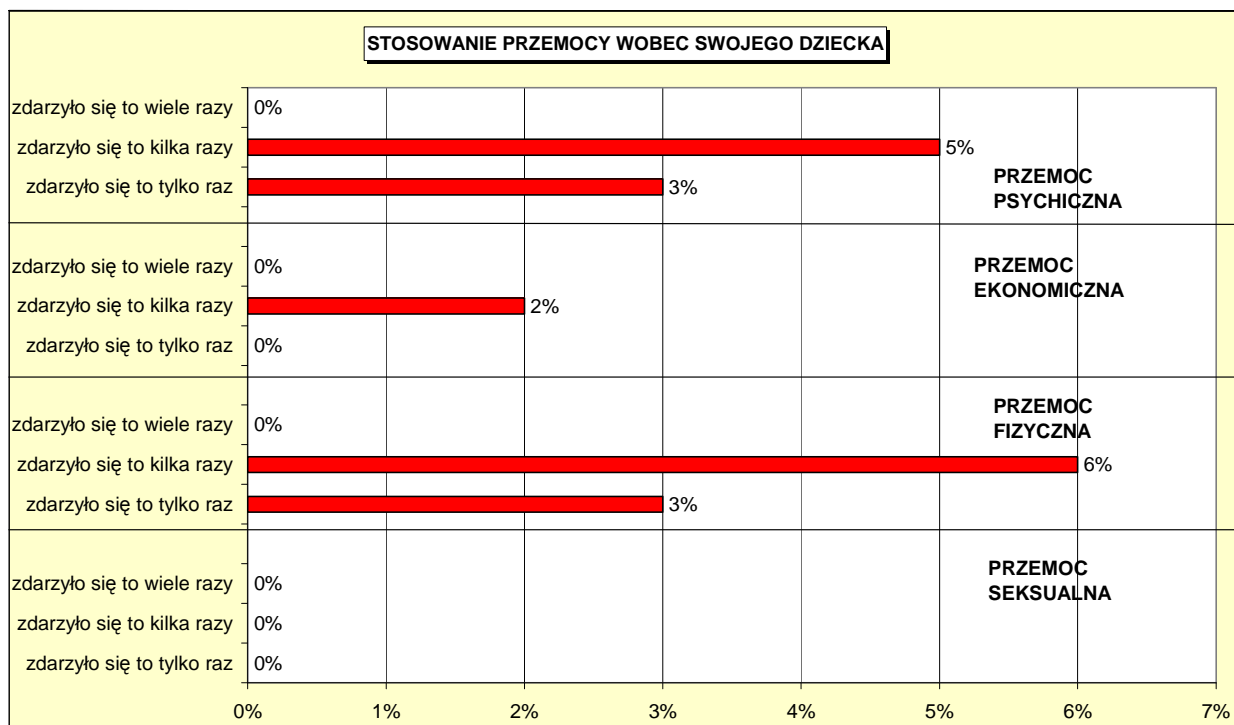
PRZEMOC SEKSUALNA

Mała liczba respondentów, którzy przyznali się do stosowania przemocy seksualnej nie uprawnia do wnioskowania na ten temat.

LICZBA FORM PRZEMOCY STOSOWANYCH WOBEC SWOICH DZIECI

Spośród osób, które posiadają dzieci do 18 roku życia 11% przyznaje się do zastosowania 1 formy przemocy wobec swojego dziecka, 3% deklaruje, iż stosowało 2 formy przemocy, natomiast do użycia trzech form przemocy przyznało się 1% respondentów. Mniej niż jeden

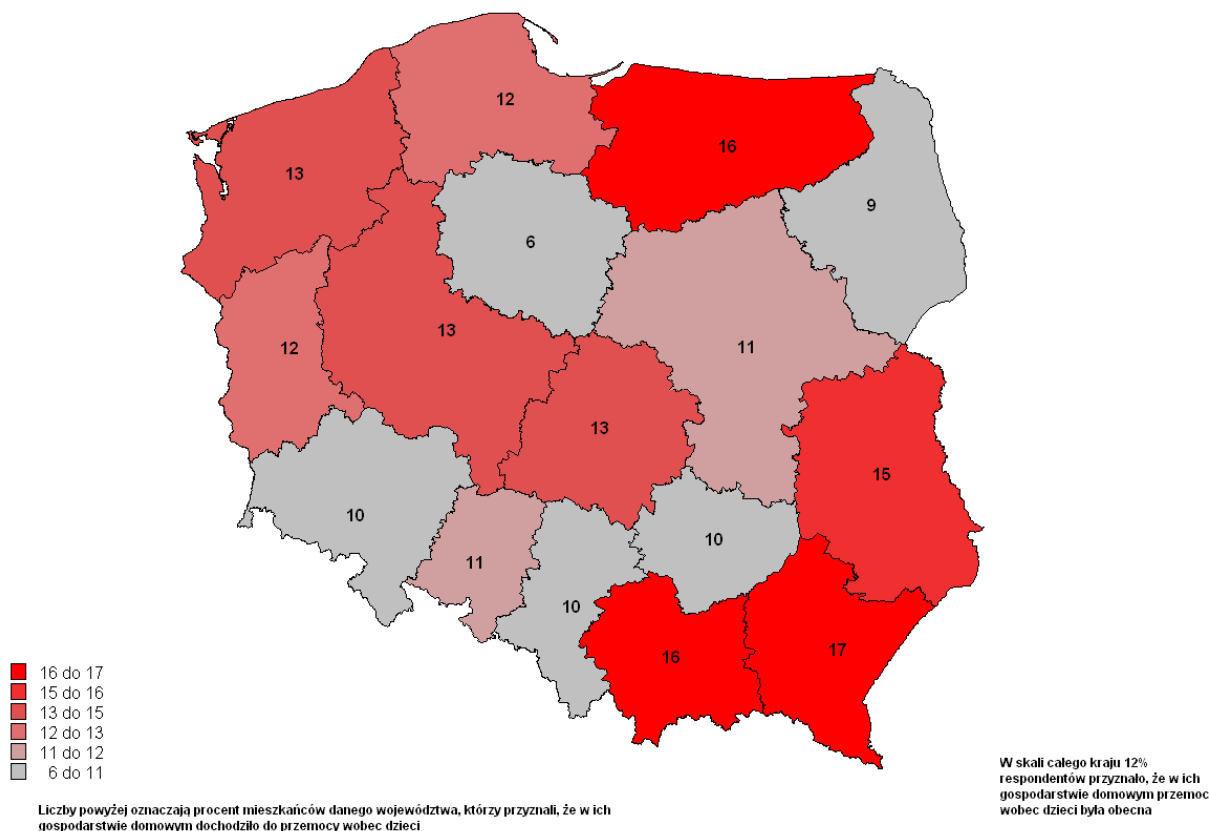
procent badanych deklaruje, iż stosowało wobec swojego dziecka cztery omawiane formy przemocy.

4.4. ZAMIESZKIWANIE W GOSPODARSTWIE DOMOWYM, W KTÓRYM DOCHODZIŁO DO PRZEMOCY WOBEC DZIECI

12% badanych deklaruje, że mieszka w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do jakiegokolwiek formy krzywdzenia dzieci. W gospodarstwie domowym co jedenastego (9%) Polaka dochodziło do przemocy psychicznej wobec dzieci. 7% ankietowanych przyznaje, że w domu, w którym mieszka stosowana była wobec dzieci przemoc fizyczna, a 3% badanych mówi, że w jego domu dzieci były ofiarami przemocy ekonomicznej. Mniej niż jeden procent badanych wspomina, że w jego gospodarstwie domowym dochodzi bądź dochodziło do przemocy seksualnej wobec dzieci.

ZAMIESZKIWANIE W GOSPODARSTWIE, W KTÓRYM DOCHODZIŁO DO PRZEMOCY WOBEC DZIECI

Do zamieszkiwania w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy wobec dzieci najczęściej przyznają się mieszkańcy województw: podkarpackiego (17%), warmińsko-mazurskiego (16%) oraz małopolskiego (16%). Najrzadziej o mieszkaniu w gospodarstwie domowym, w którym stosuje się przemoc wobec dzieci wypowiadają się mieszkańcy województw: kujawsko-pomorskiego (6%) oraz podlaskiego (9%).

5. CHARAKTERYSTYKA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE – DEKLARACJE SPRAWCY

5.1. CHARAKTERYSTYKA OFIAR

Aby scharakteryzować dzieci – ofiary przemocy – zapytaliśmy sprawców o wiek i o płeć dziecka, wobec którego zastosowano przemoc, gdy zdarzenie miało miejsce po raz ostatni.

OFIARY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ

17% respondentów przyznaje, iż ostatni raz stosowała przemoc psychiczną wobec swojego dziecka, gdy było ono w wieku poniżej 7 lat. Jedna trzecia badanych (34%) używało tej formy przemocy, gdy dziecko miało od 7 do 10 lat, jedna piąta (21%) respondentów stosowała wobec dziecka przemoc psychiczną, gdy miało ono od 11 do 15 lat, a 17%, gdy dziecko miało od 16 do 18 lat. Częściej ofiarami tej formy przemocy są chłopcy (52%).

OFIARY PRZEMOCY EKONOMICZNEJ

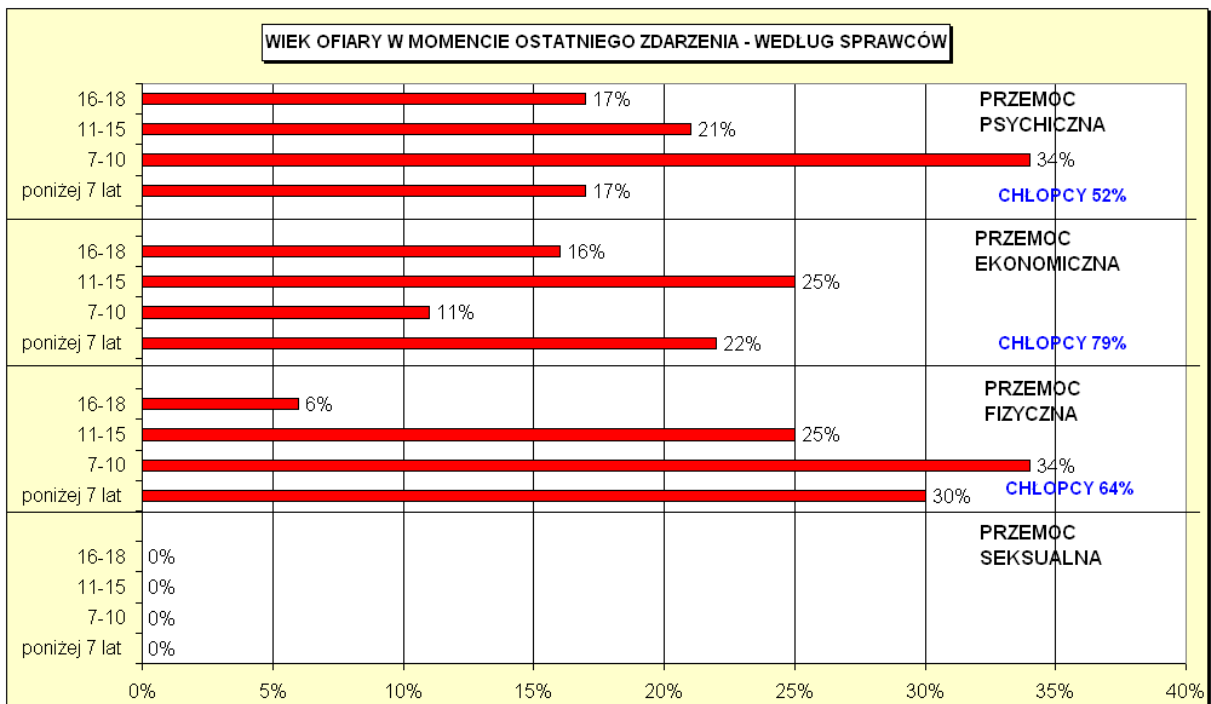
Jedna piąta (22%) badanych twierdzi, iż ostatni raz stosowało przemoc ekonomiczną wobec swojego dziecka, gdy miało ono poniżej 7 lat, 11% respondentów przyznaje się, że po raz ostatni zastosowali tę formę przemocy, gdy dziecko miało od 7 do 10 lat, jedna czwarta (25%), gdy dziecko miało od 11 do 15 lat, a 16% rodziców stosowało po raz ostatni przemoc ekonomiczną, gdy dziecko miało od 16 do 18 lat. Z deklaracji sprawców wynika, że większość ofiar przemocy ekonomicznej stanowią chłopcy (79%).

OFIARY PRZEMOCY FIZYCZNEJ

30% respondentów deklaruje, iż ostatni raz stosowało przemoc fizyczną wobec swojego dziecka, gdy było ono poniżej 7 roku życia, jedna trzecia rodziców (34%) stosowała po raz ostatni przemoc fizyczną wobec dziecka, gdy miało od 7 do 10 lat, jedna czwarta (25%) deklaruje, iż przemoc ta miała ostatnio miejsce, gdy dziecko miało od 11 do 15 lat, a 6% badanych mówi, że po raz ostatni zastosowały ten rodzaj przemocy, gdy dziecko było w wieku od 16 do 18 lat. W opinii sprawców dwie trzecie ofiar tego rodzaju przemocy stanowią chłopcy (64%), a jedną trzecią dziewczynki (36%).

OFIARY PRZEMOCY SEKSUALNEJ

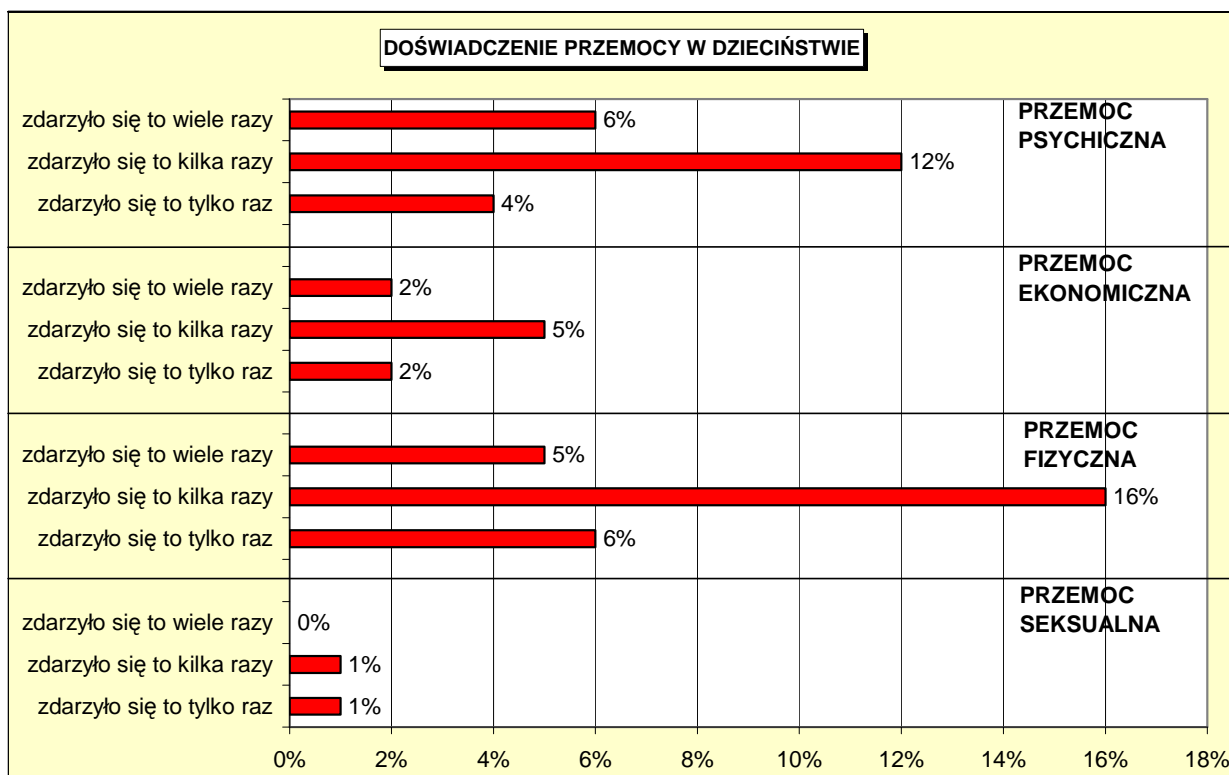
Tylko jedna osoba przyznała, iż zastosowała przemoc seksualną wobec własnego dziecka, więc nie można na tej podstawie wnioskować na ten temat.

5.2. SPRAWCY O DOŚWIACZENIU PRZEMOCY W DZIECIŃSTWIE

Większość (63%) Polaków nie przyznaje się do bycia ofiarą przemocy w dzieciństwie, jednak blisko dwie piąte (37%) deklaruje, że stosowano wobec nich którąkolwiek formę przemocy przynajmniej raz, natomiast do bycia ofiarą przynajmniej jednej formy przemocy częściej niż raz przyznało się 29% Polaków, a wiele razy doświadczyło przemocy w dzieciństwie 9% naszego społeczeństwa.

Respondenci najczęściej doświadczyli w dzieciństwie przemocy fizycznej (27%) oraz psychicznej (21%). Zdecydowanie mniej respondentów przyznało, że gdy byli dziećmi stosowano wobec nich przemoc ekonomiczną (9%) i seksualną (2%).

* Na wykresie pominięte zostały odpowiedzi „nie”.

Ofiary przemocy fizycznej i psychicznej najczęściej doświadczyły jej kilka razy (odpowiednio 16% i 12% wskazań). Wiele razy przemocy psychicznej doświadczyło 6% badanych, a 5% respondentów doświadczyło wiele razy przemocy fizycznej, taki sam odsetek osób doświadczył przemocy ekonomicznej kilka razy (5%).

Jedna piąta (21%) Polaków doświadczyła w dzieciństwie jednej formy przemocy, 12% respondentów doświadczyło dwóch form przemocy, trzech form przemocy doświadczyło 4% badanych, a 1% biorących udział w badaniu przyznało, że w dzieciństwie stosowano wobec nich wszystkie cztery formy przemocy.

5.2. SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNY PROFIL OFIAR POSZCZEGÓLNYCH FORM PRZEMOCY DOŚWIADCZONYCH W DZIECIŃSTWIE – PRZEŻYCIA SPRAWCY

OFIARY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ W DZIECIŃSTWIE

Nieco częściej ofiarami tej formy przemocy byli mężczyźni (23%) niż kobiety (20%). Najczęściej po raz ostatni tej formy przemocy respondenci doświadczyli mając 10-13 lat.

OFIARY PRZEMOCY EKONOMICZNEJ W DZIECIŃSTWIE

Mężczyźni (10%) częściej niż kobiety (8%) przyznają się dobycia ofiarami przemocy ekonomicznej w dzieciństwie. Tego typu przemoc miała miejsce po raz ostatni najczęściej, gdy respondenci mieli 14-16 lat.

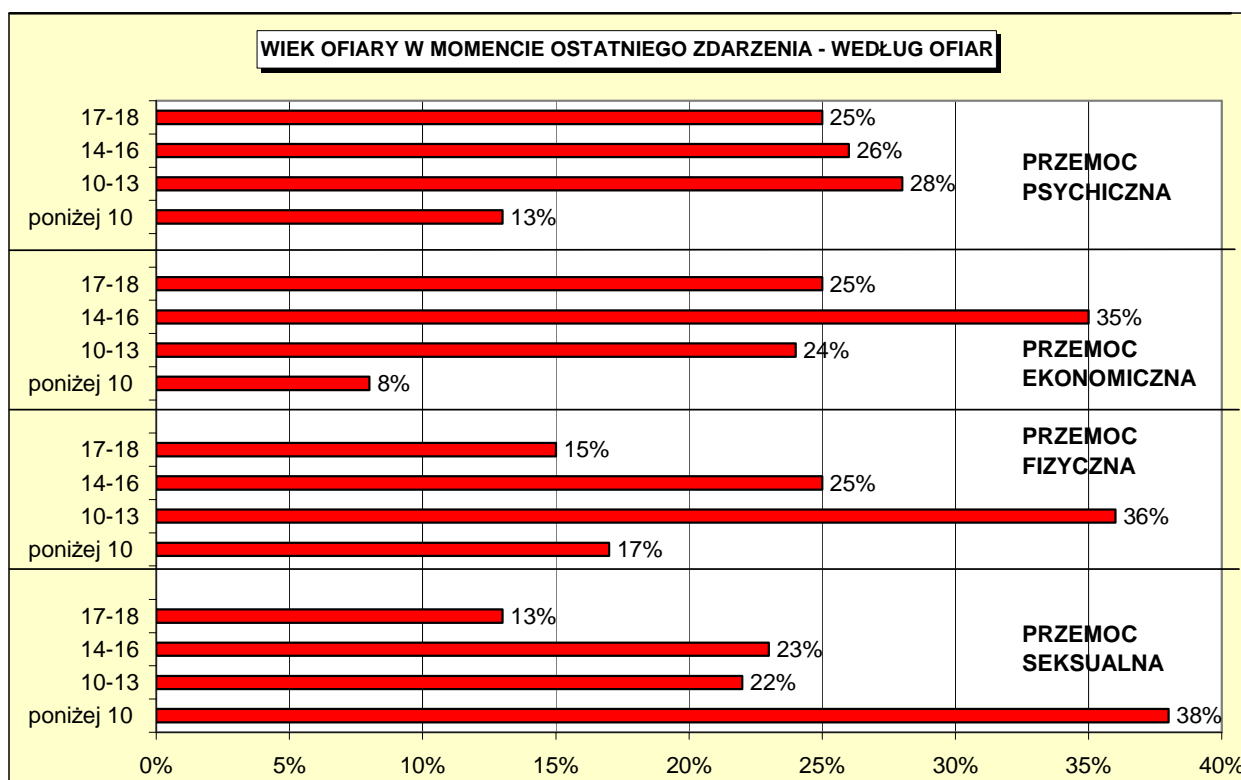
OFIARY PRZEMOCY FIZYCZNEJ W DZIECIŃSTWIE

Ofiarami przemocy fizycznej po raz ostatni byli najczęściej respondenci w wieku 10-13 lat. Co trzeci mężczyzna (31%) i co czwarta kobieta (24%) mówi o byciu ofiarą przemocy fizycznej w dzieciństwie.

OFIARY PRZEMOCY SEKSUALNEJ W DZIECIŃSTWIE

Częściej kobiety niż mężczyźni były ofiarami przemocy seksualnej. Kiedy zdarzenie miało miejsce po raz ostatni, najczęściej ofiary miały poniżej 10 lat.

WIEK OFIARY DOŚWIADCZAJĄCEJ PRZEMOCY W DZIECIŃSTWIE PO RAZ OSTATNI.

SPRAWCY PRZEMOCY Z DZIECIŃSTWA RESPONDENTÓW

Wyniki badań wskazują, iż najczęściej dzieci były krzywdzone przez swoich najbliższych, czyli ojca i matkę.

Na pytanie kto dopuścił się przemocy wobec respondentów, kiedy byli dziećmi najczęściej wskazywanym sprawcą był ojciec – w przypadku przemocy psychicznej wskazało go 68% badanych, w przypadku przemocy ekonomicznej 63% respondentów, w przypadku przemocy fizycznej 62%, a w przypadku przemocy seksualnej 12% ankietowanych.

Na drugim miejscu co do częstotliwości wskazań sprawców przemocy pojawia się matka – mówi o niej jedna trzecia (32%) osób, które doświadczyły przemocy psychicznej, ponad dwie

piąte (43%) ofiar przemocy ekonomicznej i 38% ankietowanych krzywdzonych fizycznie oraz 5% doświadczających przemocy seksualnej.

Brat to sprawca przemocy wskazywany w trzeciej co do częstości kolejności. 8% badanych deklaruje, że doświadczyło od tej osoby przemocy fizycznej, a po 7% respondentów doznało od brata przemocy psychicznej i ekonomicznej, natomiast 14% respondentów wskazało go jako sprawcę przemocy seksualnej.

Siostra, wskazywana jest jako sprawca przemocy głównie w kontekście przemocy ekonomicznej (8% wskazań). Po 3% badanych mówiło o siostrze w kontekście przemocy psychicznej i fizycznej, 1% respondentów deklarował, że doznał od tej osoby przemocy seksualnej.

W niektórych rodzinach sprawcami przemocy wobec respondentów był ojczym – po 2% ofiar doświadczyło od tej osoby przemocy psychicznej, ekonomicznej i fizycznej. 1% doznał przemocy seksualnej.

Ciocia, wujek lub inna osoba z rodziny stosowali przemoc psychiczną wobec 5% badanych, przemoc fizyczną wobec 4% respondentów, a przemoc ekonomiczną wobec 2% ankietowanych.

Przemocy psychicznej i fizycznej od osoby niespokrewnionej doznało w rodzinie po 4% Polaków, a 2% ankietowanych było ofiarą stosowanej przez tą osobę przemocy ekonomicznej.

SPRAWCY PRZEMOCY – WEDŁUG OFIAR				
	Przemoc psychiczna	Przemoc ekonomiczna	Przemoc fizyczna	Przemoc seksualna
ojciec	68%	63%	62%	12%
matka	32%	43%	38%	5%
brat (bracia)	7%	7%	8%	14%
siostra (siostry)	3%	6%	3%	1%
ojczym	2%	2%	2%	1%
macocha	1%	2%	1%	0%
babcia	2%	2%	2%	0%
dziadek	2%	3%	1%	0%
partner, konkubent matki	1%	2%	1%	5%
partnerka, konkubentka ojca	0%	0%	0%	0%
wujek, ciotka lub inna osoba z rodziny	5%	3%	3%	30%
inna osoba niespokrewniona	4%	2%	4%	29%
nie pamiętam	1%	0%	2%	5%

6. CHARAKTERYSTYKA SPRAWCÓW PRZEMOCY WOBEC DZIECI

6.1. SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNY PROFIL SPRAWCÓW NA PODSTAWIE DEKLARACJI OSÓB, KTÓRE STOSOWAŁY PRZEMOC WOBEC WŁASNYCH DZIECI

W poniższej analizie wzięto pod uwagę deklaracje osób, które mają dzieci w wieku do 18 lat oraz przynajmniej raz wyrządziły krzywdę swojemu dziecku w rozróżnieniu na cztery formy przemocy.

15% rodziców dzieci w wieku do 18 roku życia dopuściło się wobec nich przemocy przynajmniej raz. Dla przypomnienia przemoc psychiczną stosuje wobec swoich dzieci 8% rodziców, 2% stosuje przemoc ekonomiczną, 9% fizyczną, a nikt nie przyznał się do stosowania przemocy seksualnej wobec swojego dziecka.

7% rodziców dzieci w wieku do 18 roku życia przyznało, że dopuściło się wobec nich przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

SPRAWCY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ

Częściej do stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci przyznały się osoby lepiej wykształcone. Może to wynikać z faktu, że częściej identyfikują ten rodzaj przemocy niż badani o niższym poziomie edukacji. W rozpowszechnieniu przemocy psychicznej wobec dzieci nie ma istotnych różnic w przypadku płci rodzica - sprawcy. Istotnie częściej niż inni stosują ten rodzaj przemocy wobec swoich dzieci osoby w wieku 40-49 lat (11%), natomiast istotnie rzadziej młodzi rodzice w wieku 18-29 lat (1%).

Warto zauważyć, iż tę formę przemocy stosuje wobec swoich dzieci jedna czwarta (24%) badanych, którzy doświadczyli tego typu przemocy w dzieciństwie i blisko jedna piąta (18%) respondentów, którzy doświadczyli którejkolwiek formy przemocy, gdy byli niepełnoletni.

Bycie ofiarą przemocy psychicznej w dzieciństwie sprzyja stosowaniu tego typu przemocy wobec własnych dzieci.

SPRAWCY PRZEMOCY EKONOMICZNEJ

Częściej mężczyźni (4%) niż kobiety (1%) przyznają się do stosowania tej formy przemocy wobec swoich dzieci, jak również zdecydowanie częściej o jej stosowaniu mówią osoby, które doświadczyły tego typu przemocy w dzieciństwie (16%).

SPRAWCY PRZEMOCY FIZYCZNEJ

Częściej niż pozostali do stosowania przemocy fizycznej wobec swoich dzieci przyznają się osoby z wykształceniem wyższym (15%) i średnim (12%) – prawdopodobnie dlatego, gdyż osoby słabiej wykształcone nie identyfikują swoich zachowań jako przemocy.

Częściej niż inni o tym rodzaju przemocy mówią także osoby w wieku 40-49 lat (15%). Najczęściej przemoc tę stosowały osoby, które w dzieciństwie były jej ofiarami (28%) oraz respondenci, którzy doświadczyli w dzieciństwie którejkolwiek formy przemocy (22%).

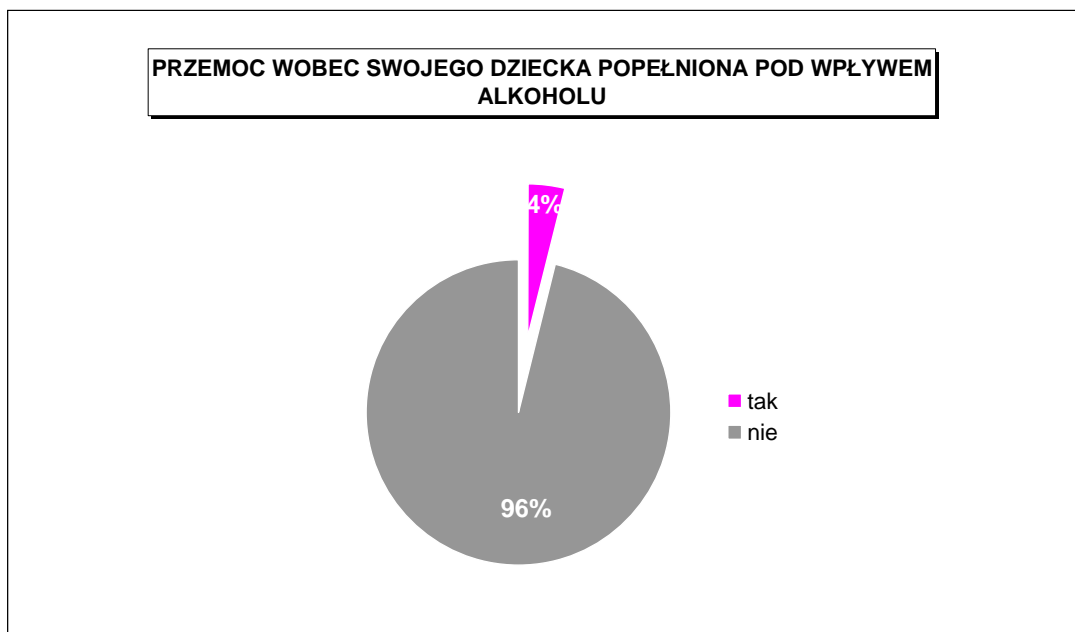
SPRAWCY PRZEMOCY SEKSUALNEJ

Mniej niż jeden na stu badanych rodziców przyznało się, do stosowania przemocy seksualnej wobec swoich dzieci.

7. CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE PRZEMOCY WOBEC DZIECI

7.1. PRZEMOC WOBEC SWOJEGO DZIECKA POD WPŁYWEM ALKOHOLU – WEDŁUG SPRAWCÓW

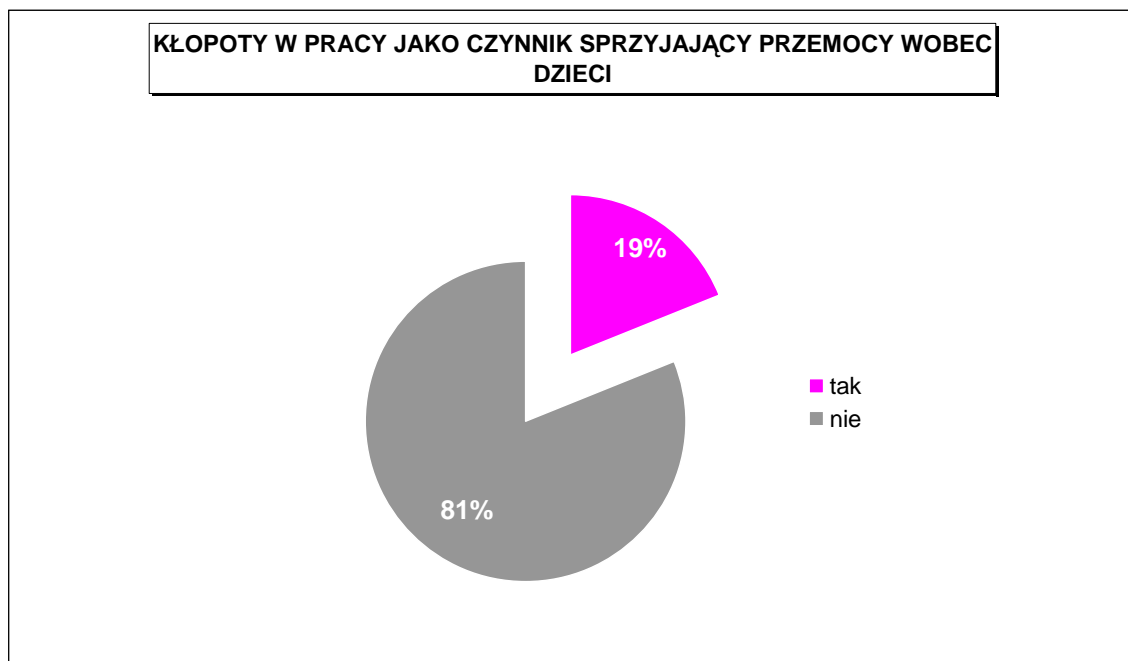
Czterech na stu (4%) sprawców którejkolwiek przemocy wobec swoich dzieci przyznaje, że dopuściło się krzywdzącego dziecko czynu (przemocy psychicznej, fizycznej, ekonomicznej bądź seksualnej) pod wpływem alkoholu.

Wśród sprawców przemocy psychicznej wobec dzieci 3% przyznało się, że działało pod wpływem alkoholu. Jeśli chodzi o przemoc ekonomiczną to 15% stwierdziło, że było pod wpływem alkoholu w momencie popełniania czynu. A do stosowania przemocy fizycznej pod wpływem alkoholu nie przyznał się żaden respondent.

7.2. KŁOPOTY W PRACY JAKO CZYNNIK SPRZYJAJĄCY PRZEMOCY WOBEC DZIECI – WEDŁUG SPRAWCÓW

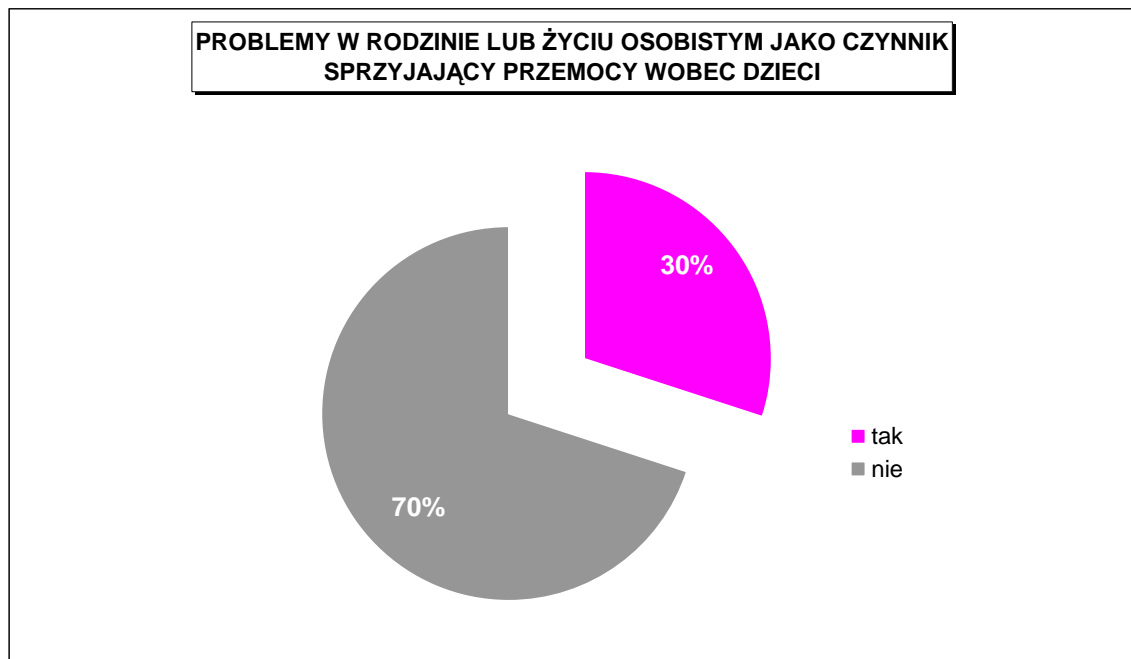
Blisko jedna piąta (19%) badanych przyznaje, że dopuściła się przemocy wobec swojego dziecka w momencie przeżywania kłopotów w pracy.

Jedna piąta (24%) sprawców przemocy psychicznej stwierdziła, że w momencie stosowania przemocy miała kłopoty w pracy. Do stosowania przemocy ekonomicznej w momencie kłopotów w pracy przyznało się 6% respondentów stosujących ten rodzaj przemocy wobec swojego dziecka. Wśród sprawców przemocy fizycznej 14% rodziców przyznało, że w momencie stosowania przemocy miało kłopoty w pracy.

7.3. PROBLEMY W RODZINIE LUB ŻYCIU OSOBISTYM JAKO CZYNNIK SPRZYJAJĄCY PRZEMOCY WOBEC DZIECI – WEDŁUG SPRAWCÓW

Blisko jedna trzecia (30%) sprawców dopuściła się przemocy wobec swojego dziecka, gdy miała problemy w rodzinie lub życiu osobistym.

Wśród sprawców przemocy psychicznej 37% twierdzi, że w momencie popełniania przemocy przeżywało problemy w życiu osobistym. Natomiast wśród sprawców przemocy ekonomicznej jedna piąta (21%) mówi, że stosowała przemoc wobec dziecka w czasie, kiedy w ich życiu osobistym wystąpiły problemy. Do stosowania przemocy fizycznej w momencie kłopotów w życiu osobistym przyznało się 20% respondentów stosujących ten rodzaj przemocy wobec swojego dziecka.

8. KORZYSTANIE Z POMOCY RÓŻNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI ORAZ OCENA ICH SKUTECZNOŚCI

8.1. KORZYSTANIE Z POMOCY RÓŻNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI – OPINIE RODZIN, W KTÓRYCH STOSOWANO PRZEMOC WOBEC DZIECI

Zdecydowana większość (82%) rodzin, w których doszło do stosowania którejkolwiek przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej) wobec dzieci twierdzi, że nie korzystała z pomocy instytucji i organizacji, natomiast blisko jedna piąta (18%) badanych korzystała z tego typu pomocy. Ze wsparcia różnych instytucji i organizacji skorzystały najczęściej rodziny, w których wystąpił problem psychicznej przemocy wobec dzieci – jedna piąta (21%) takich rodzin, 13% rodzin, w których doszło do przemocy fizycznej wobec dzieci oraz 12% rodzin, w których doszło do przemocy ekonomicznej.

Tabela przedstawia wyniki odpowiedzi osób, które korzystały z pomocy instytucji/organizacji w związku z przemocą w rodzinie wobec dzieci.

KORZYSTANIE Z POMOCY W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE WOBEC DZIECI				
	Przemoc psychiczna N=53	Przemoc ekonomiczna N=9	Przemoc fizyczna N=26	Przemoc seksualna N=3
tak, z pomocy terapeutycznej, psychologicznej w odpowiednich instytucjach, organizacjach	31%	53%	59%	67%
tak, z pomocy policji, dzielnicowego (np. wizyty policji)	40%	5%	30%	0%
tak, z pomocy pracownika socjalnego, z pomocy społecznej, ośrodka pomocy rodzinie, centrum interwencji kryzysowej itp.	32%	38%	15%	0%
tak, z pomocy kuratora, sądu, prokuratury	11%	29%	0%	0%
tak, z pomocy prawnej, konsultacji prawnych	3%	5%	0%	0%
tak, z pomocy w ramach grup wsparcia; grup samopomocowych dla ofiar	10%	0%	15%	33%
tak, z telefonu zaufania	2%	26%	2%	0%
tak, z pomocy szkoły lub świetlicy, placówki środowiskowej, socjoterapeutycznej dla dzieci	6%	9%	6%	0%
tak, z pobytu w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	9%	0%	16%	33%
tak, z pomocy polegającej na uruchomieniu procedury zobowiązującej do leczenia odwykowego	3%	0%	0%	0%
tak, z pomocy polegającej na uruchomieniu procedury, założeniu „Niebieskiej Karty”	4%	15%	4%	0%
tak, z pomocy Kościoła, księdza, proboszcza z parafii	15%	0%	9%	0%
tak, z pomocy lekarskiej, medycznej	-	-	16%	0%
tak, z innych form pomocy	0%	0%	2%	0%

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

W przypadku przemocy psychicznej i fizycznej rodziny najczęściej sięgały po pomoc policji i dzielnicowego. Rodziny, w których doszło do przemocy wobec dzieci na tle psychicznym, ekonomicznym i fizycznym korzystały najczęściej z pomocy terapeutycznej i psychologicznej w odpowiednich instytucjach oraz z pomocy społecznej (pracownika socjalnego, ośrodka pomocy rodzinie, centrum interwencji kryzysowej), a także relatywnie często z pomocy szkoły lub świetlicy, placówki środowiskowej, socjoterapeutycznej dla dzieci. W przypadku wystąpienia przemocy psychicznej wobec dziecka w rodzinie zwracano się również stosunkowo często o pomoc do Kościoła lub księdza, a w przypadku wystąpienia przemocy fizycznej o pomoc lekarską, medyczną oraz z korzystania z pobytu w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Z telefonu zaufania najczęściej korzystały rodziny, w których domu wystąpiła przemoc ekonomiczna.

Z pomocy kuratora, sądu i prokuratury korzystały osoby w przypadku wystąpieniu w ich domu wobec dzieci przemocy psychicznej i ekonomicznej.

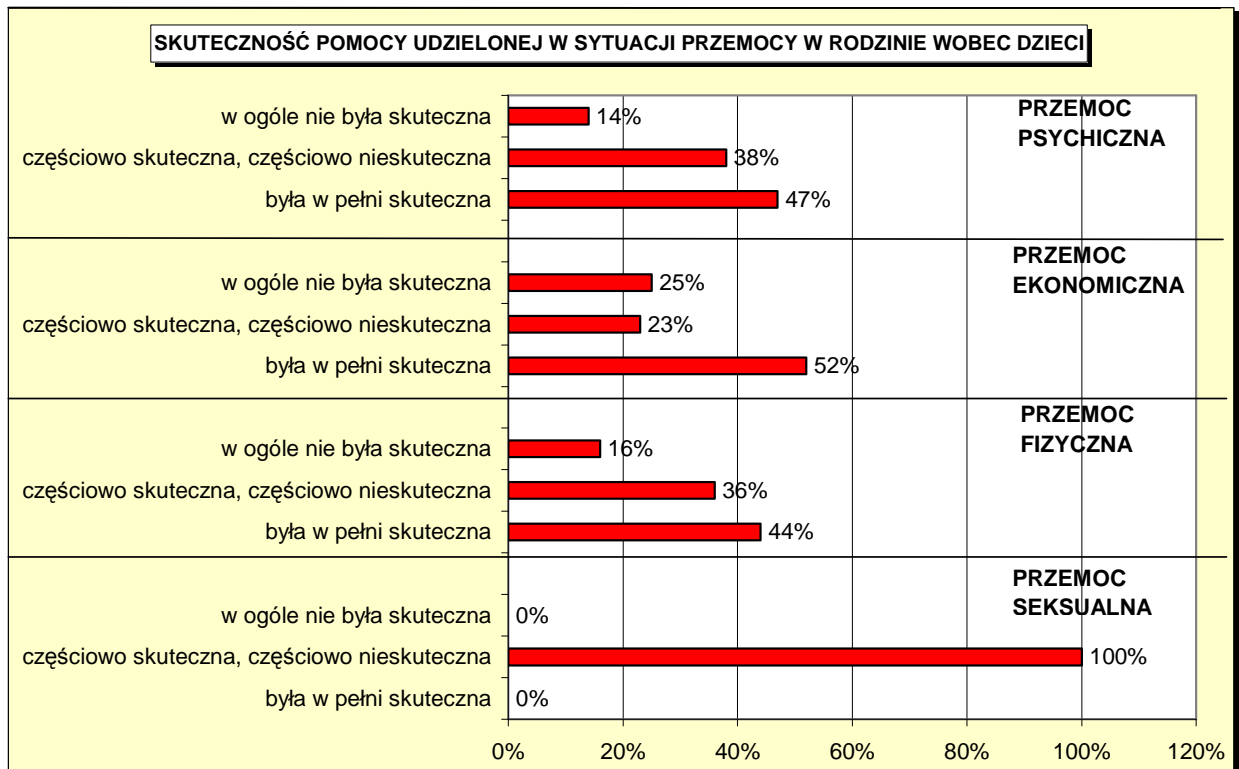
Z pomocy w ramach grup wsparcia, grup samopomocowych dla ofiar korzystały osoby, w których domu doszło do przemocy psychicznej i fizycznej.

8.2. OCENA SKUTECZNOŚCI OTRZYMANEJ POMOCY

Respondenci, którzy w sytuacji przemocy wobec dziecka w rodzinie zwracali się o pomoc do instytucji/organizacji **zazwyczaj** oceniali otrzymaną pomoc jako **w pełni skuteczną** (52% w przypadku przemocy ekonomicznej, 47% w przypadku przemocy psychicznej, 44% w przypadku przemocy fizycznej).

Jako **częściowo skuteczną** oceniło pomoc instytucji/organizacji 38% rodzin, które korzystały z pomocy instytucji w przypadku przemocy psychicznej, 23% rodzin zwracających się do organizacji w przypadku przemocy ekonomicznej oraz 36% w przypadku przemocy fizycznej.

Wśród rodzin, które korzystały z pomocy udzielonej przez organizacje/instytucje w związku z przemocą wobec dzieci w rodzinie - jedna czwarta (25%) w przypadku przemocy ekonomicznej, 16% w przypadku przemocy fizycznej, oraz 14% korzystających z pomocy w przypadku przemocy psychicznej uważa, że w ogóle **nie była ona skuteczna**.

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz odmowy odpowiedzi.

MARGINES BŁĘDU PRZY WNIOSKOWANIU

		Wielkość frakcji:											
Wartość uośc:	0,95	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
Wielkość próby													
50		2,8%	4,7%	6,0%	8,3%	9,9%	11,1%	12,0%	12,7%	13,2%	13,6%	13,8%	13,9%
100		2,0%	3,3%	4,3%	5,9%	7,0%	7,8%	8,5%	9,0%	9,3%	9,6%	9,8%	9,8%
150		1,6%	2,7%	3,5%	4,8%	5,7%	6,4%	6,9%	7,3%	7,6%	7,8%	8,0%	8,0%
200		1,4%	2,4%	3,0%	4,2%	4,9%	5,5%	6,0%	6,4%	6,6%	6,8%	6,9%	6,9%
250		1,2%	2,1%	2,7%	3,7%	4,4%	5,0%	5,4%	5,7%	5,9%	6,1%	6,2%	6,2%
300		1,1%	1,9%	2,5%	3,4%	4,0%	4,5%	4,9%	5,2%	5,4%	5,5%	5,6%	5,7%
350		1,0%	1,8%	2,3%	3,1%	3,7%	4,2%	4,5%	4,8%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
400		1,0%	1,7%	2,1%	2,9%	3,5%	3,9%	4,2%	4,5%	4,7%	4,8%	4,9%	4,9%
450		0,9%	1,6%	2,0%	2,8%	3,3%	3,7%	4,0%	4,2%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%
500		0,9%	1,5%	1,9%	2,6%	3,1%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%
550		0,8%	1,4%	1,8%	2,5%	3,0%	3,3%	3,6%	3,8%	4,0%	4,1%	4,2%	4,2%
600		0,8%	1,4%	1,7%	2,4%	2,9%	3,2%	3,5%	3,7%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
650		0,8%	1,3%	1,7%	2,3%	2,7%	3,1%	3,3%	3,5%	3,7%	3,8%	3,8%	3,8%
700		0,7%	1,3%	1,6%	2,2%	2,6%	3,0%	3,2%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%	3,7%
750		0,7%	1,2%	1,6%	2,1%	2,6%	2,9%	3,1%	3,3%	3,4%	3,5%	3,6%	3,6%
800		0,7%	1,2%	1,5%	2,1%	2,5%	2,8%	3,0%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,5%
850		0,7%	1,1%	1,5%	2,0%	2,4%	2,7%	2,9%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%	3,4%
900		0,7%	1,1%	1,4%	2,0%	2,3%	2,6%	2,8%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%
950		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,3%	2,5%	2,8%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	3,2%
1000		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,2%	2,5%	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%	3,1%	3,1%
1050		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,2%	2,4%	2,6%	2,8%	2,9%	3,0%	3,0%	3,0%
1100		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,1%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	2,9%	3,0%
1150		0,6%	1,0%	1,3%	1,7%	2,1%	2,3%	2,5%	2,6%	2,8%	2,8%	2,9%	2,9%
1200		0,6%	1,0%	1,2%	1,7%	2,0%	2,3%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%	2,8%
1250		0,6%	0,9%	1,2%	1,7%	2,0%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%
1300		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%	2,7%
1350		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%
1400		0,5%	0,9%	1,1%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
1450		0,5%	0,9%	1,1%	1,5%	1,8%	2,1%	2,2%	2,4%	2,5%	2,5%	2,6%	2,6%
1500		0,5%	0,9%	1,1%	1,5%	1,8%	2,0%	2,2%	2,3%	2,4%	2,5%	2,5%	2,5%

KONTROLA REALIZACJI I JAKOŚCI BADANIA W TNS OBOP

TNS OBOP posiada ogólnopolską sieć doświadczonych, wieloletnich współpracowników terenowych – koordynatorów i ankieterów. Niezależnie od typu badania czy stosowanej metody badawczej, TNS OBOP poświęca wiele uwagi zagadnieniom kontroli sieci ankieterskiej. Proces ten jest wieloetapowy i zaczyna się jeszcze przed rozpoczęciem badania:

- I etap kontroli: odpowiedni dobór pracowników terenowych, czyli staranna rekrutacja ankieterów i koordynatorów szczególnie pod względem posiadanych predyspozycji do wykonywania tego rodzaju pracy;
- II etap kontroli: szkolenia zarówno ogólne - dotyczące podstawowych zasad pracy ankieterskiej, jak i szczegółowe – organizowane na potrzeby konkretnych projektów badawczych;
- III etap kontroli: kontrola terenowa po przeprowadzeniu badania w stosunku do pomiarów realizowanych bezpośrednio w terenie bez względu na wykorzystaną technikę.

Kontrola terenowa spełnia dwa podstawowe cele:

- **poznawczy**, pozwalający dowiedzieć się jak pracują ankieterzy, jak są postrzegani przez respondentów, jak respondenci odbierają badania i jaki jest ich stosunek do badań oraz jakie błędy są najczęściej popełniane;
- **pragmatyczny**, służący ocenie pracy ankieterów, wykrywaniu nieprawidłowości i uchybień w ich działalności, minimalizowaniu błędów poprzez doszkalanie oraz stosowanie systemu kar i nagród.

Nadrzędnym celem kontroli badań jest **utrzymanie i zapewnienie wysokiej jakości i rzetelności badań**. Dobór ankieterów do kontroli, przede wszystkim terenowej, dokonuje się według kryteriów doboru celowego z elementami doboru losowego. Jednostką analizy jest ankieter, a następnie region. Kontrolę realizuje się przy użyciu odpowiednich kwestionariuszy kontrolnych:

- bezpośrednio przez sieć kontrolerów regionalnych i wysyłanych z Warszawy,
- telefonicznie przez kontrolerów operujących z Warszawy.

Narzędziem pomocniczym w procesie kontroli bezpośredniej i pośredniej jest stały **monitoring badań** ze względu na:

- liczbę ankieterów zaangażowanych w badanie,
- liczbę wywiadów zrealizowanych przez danego ankietera,
- datę przeprowadzenia i czas rozpoczęcia wywiadu,
- liczbę odmów,

- liczbę odebranych kart zapowiednich na poziomie ankietera, regionu oraz całego badania.

W przypadku badań prowadzonych techniką CATI zasadniczym elementem kontroli jest nadzór systemu NIPO nad realizacją badania, który zapewnia 100% poprawności realizacji wywiadu, nie pozwalając ankieterom na pominięcie czy też przeciwnie – zadanie niepotrzebnych pytań. NIPO kontroluje czas realizacji ankiety, a nawet kolejność zaznaczania odpowiedzi w pytaniach wieloodpowiedziowych. System pilnuje również poprawności doboru respondenta, nie pozwalając na realizację badania z niewłaściwą osobą.

TNS OBOP wszystkie projekty badawcze realizuje zgodnie ze standardami przyjętymi przez OFBOR. W 2000 roku jako jedni z pierwszych przystąpiliśmy do Programu Kontroli Jakości Pracy Ankietera.